

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

12/2023

Prosinec

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. N. Vaidišová, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 2. 1. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. N. Vaidišová,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám prosincové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice *Podrobně k tématu* najdete přehledový článek „Ochrana hospodářské soutěže a velké digitální firmy: aktuální přístup institucí ve světě, ochrana dat, nová letošní legislativa a soudní spory“. Tento text přibližuje změny přístupu k ochraně hospodářské soutěže v souvislosti s tzv. internetovými monopoly, na něž reagovala evropská legislativa Aktem o digitálních službách a Aktem o digitálních trzích. Zároveň byly v USA v září zahájeny dva významné soudní spory internetových gigantů a dohledových institucí. Pozornost v článku je věnována argumentům v prospěch i v neprospěch regulace, které jsou často velmi vyhraněné.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Pensions at a Glance 2023 (zpráva OECD):

<https://www.oecd.org/publications/oecd-pensions-at-a-glance-19991363.htm>

Vytvořeno strojem. EU je na dohled regulace umělé inteligence:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-vytvoreno-strojem-eu-je-na-dohled-regulace-umele-inteligence-241197>

Effective carbon rates 2023: pricing greenhouse gas emissions through taxes and emissions trading (publikace OECD):

https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/effective-carbon-rates-2023_b84d5b36-en

Publikováno na webu MF

Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku:

<https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/smlouvy-o-zamezeni-dvojeho-zdaneni/prehled-platnych-smluv>

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 12. 2023 – 27. 12. 2023 se tentokrát věnuje tématu:

Přijetí eura v ČR

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

Seznam všech dostupných monitoringů:

<https://knihovna.urad.mfcr.cz/web2/monitor.php>

Nové monitoringy zpracovávané oddělením Informační podpora a knihovna:

- Finance obcí a krajů, dopady vládních opatření na rozpočty obcí a krajů
- Pivo, líh, spotřební daně
- Resortní organizace

PF 2024

Redakce bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE a zaměstnanci odd. 5904 -Informační podpora a knihovna Vám přeji šťastný nový rok 2024. Věříme, že i v příštím roce Vám bude naše periodikum cenným zdrojem informací.

O B S A H

Podrobně k tématu..... 4

Ochrana hospodářské soutěže a velké digitální firmy: aktuální přístup institucí ve světě, ochrana dat, nová letošní legislativa a soudní spory 4

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....9

Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	15
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	15
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	19
Informatika. Počítače	21
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	21
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	21
Podnik a podnikání	23
Pojišťovnictví. Sociální péče	25
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	25
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	26
Právo	27
Statistika. Demografie. Sociologie	27
Účetnictví	28
Veřejná správa	29
Veřejné finance. Rozpočet	30
Životní prostředí	31
Životní úroveň	32
Ostatní.....	33

Přehled nových knih 39

Ochrana hospodářské soutěže a velké digitální firmy: aktuální přístup institucí ve světě, ochrana dat, nová letošní legislativa a soudní spory

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková
Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Hospodářská soutěž a regulace velkých internetových firem je opět jedním z témat, jimž jsme se na stránkách tohoto bulletinu již vícekrát věnovali, které ale zároveň zůstávají stále aktuální¹. Během roku vyvolala pozornost tisku nová evropská legislativa, Akt o digitálních službách² a Akt o digitálních trzích³, v USA pak byly v září zahájeny dva významné soudní spory internetových gigantů a dohledových institucí⁴. Tento článek se dotkne změny přístupu k ochraně hospodářské soutěže v souvislosti s tzv. internetovými monopoly, které se v posledních letech objevily v obou regionech, a ve stručnosti představí zmíněné nové legislativní dokumenty a soudní spory.

Akt o digitálních službách, Akt o digitálních trzích

Narižení (Akt) o digitálních službách (*Digital Services Act, DSA*) tvoří spolu s Narižením o digitálních trzích (*Digital Markets Act, DMA*) soubor pravidel, jejichž cílem je vytvoření bezpečného digitálního prostoru, který chrání práva všech uživatelů. Druhým cílem je vytvoření prostoru pro podporu inovací, růstu a konkurenceschopnosti. Mezi digitální služby patří podle Evropské komise široká škála online služeb, od webových stránek až po služby internetové infrastruktury a online platformy. Pravidla DSA se vztahují zejména na online zprostředkovatele a platformy (sociální sítě, online tržiště, obchody s aplikacemi, cestovatelské portály, aj.). DMA stanoví pravidla pro tzv. „strážce přístupu“ (*gatekeepers*), což jsou platformy s výraznou úlohou na vnitřním trhu, které fungují jako „brána“ mezi podniky a spotřebiteli a službami. Pravidla DSA by měla být plně účinná od 17. února 2024, u DMA se pak hovoří o březnu 2024⁵. Bližší informace o Narižení o digitálních trzích lze nalézt mj. na webu ÚOHS⁶, o Narižení o digitálních službách informuje web MPO⁷. Vzhledem k tomu, že určité povinnosti vznikaly platformám již v průběhu letošního roku, věnoval se oběma narižením do značné míry i tisk, a to nejen zahraniční. Úkolů platformám vznikla na základě DSA celá řada, konkrétní podmínky se liší podle typu platformy. Nejvíce povinností mají tzv. velmi velké online platformy – mimo dalších úkolů, které mají i ostatní typy platform, např. musí uživatelům umožnit zvolit jiný způsob řazení než na základě profilování, musí sdílet svá data s úřady a výzkumnými pracovníky či musí platit Evropské komisi poplatky za dohled^{8,9}. To, zda je určitá platforma strážcem přístupu dle DMA, se posuzuje podle tří kritérií: významného dopadu na vnitřní trh (kritérium obratu, popř. tržní hodnoty), počtu uživatelů a plnění kritéria pro počet uživatelů

¹ Více viz např. starší přehledový článek v bulletinu Finanční a ekonomické informace č. 3/2019: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-kuhivny-MF_2019-c-03_2019-03_Financni-a-ekonomicke-informace-32019.pdf.

² EVROPSKÁ RADA, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Akt o digitálních službách*. Online. Consilium. Naposledy aktualizováno 18. října 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/digital-services-act/> [cit. 2023-12-04].

³ EVROPSKÁ KOMISE. *The Digital Markets Act*. Online. Evropská komise. [2023?]. Dostupné z: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_cs [cit. 2023-12-04].

⁴ Internet monopoly. *The Economist*. 2023, vol. 449, no. 9368, s. 70. ISSN 0013-0613.

⁵ EVROPSKÁ KOMISE. *The Digital Services Act package*. Online. Evropská komise. Last update 25 September 2023. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package> [cit. 2023-12-04].

⁶ ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Akt o digitálních trzích (DMA)*. Online. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. © 2012 - 2023. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/akt-o-digitalnich-trzich-dma.html> [cit. 2023-12-04].

⁷ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Narižení o digitálních službách*. Online. MPO. © 2005 - 2023. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-ekonomika/digitalni-sluzby/narizeni-o-digitalnich-sluzbach/> [cit. 2023-12-04].

⁸ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Jaká pravidla a povinnosti přináší narižení o digitálních službách?* Online. MPO. 11.1.2023 Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/jaka-pravidla-a-povinnosti-prinasi-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271930/> [cit. 2023-12-04].

⁹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, ref. č. 7.

nejméně v posledních třech letech. Mezi úlohy strážců přístupu patří mj. informování Evropské komise o zamýšlených akvizicích a fúzích, zákaz použití osobních údajů shromážděných během používání jedné služby pro jinou službu či zákaz upřednostňování vlastních produktů a služeb¹⁰.

Spory amerických úřadů s internetovými giganty

Podstatě sporu Amerického ministerstva spravedlnosti (*Department of Justice, DOJ*) s firmou Google a Federální obchodní komory (*Federal Trade Commission, FTC*) s Amazonem se věnoval článek **Internet monopoly**¹¹ týdeníku *The Economist*. Oba případy se dotýkají velkých internetových společností a pravidel pro ochranu hospodářské soutěže. Americké ministerstvo spravedlnosti zahájilo soudní spor se společností Google kvůli jejím obchodním ujednáním s firmou Apple a dalšími (Google platí různým firmám za to, že se poté stává výchozím vyhledávačem na platformách těchto firem). Federální obchodní komora pak obžalovala Amazon za to, že kromě jiných škodlivých obchodních praktik tato společnost údajně znevýhodňuje prodejce, kteří na jiných webových stránkách nabízejí nižší ceny. Oba spory byly během podzimu poměrně hojně komentovány v tisku. Článek týdeníku *The Economist* odkazuje na obdobné případy v minulosti (nucené rozdělení společnosti John Rockefeller's Standard Oil v roce 1911, spor Microsoftu s ministerstvem spravedlnosti USA kvůli prohlížeči Internet Explorer) a uvádí, že větší šanci uspět mají americké instituce spíše proti Amazonu. Ve srovnání se starým případem Microsoftu a vyhledávače Internet Explorer nejsou překážky pro uživatele, kteří chtějí použít jiný vyhledávač než Google, tak velké. Popsané praktiky Amazonu bývají označovány jako „MFN“ (*most-favoured-nation*). Firma nutí prodejce platit speciální poplatky za logistické služby a reklamu – bez těchto poplatků je dle prodejců téměř nemožné využívat funkci „buy box“, která umožňuje okamžité nákupy. Pokud by trh fungoval tak, jak má, nebylo by podle dohledových institucí pro prodejce problémem z platformy odejít. S tím však Amazon nesouhlasí, za své konkurenty považuje i kamenné obchody a tvrdí, že americký maloobchod funguje efektivně. V Evropě se tato firma pod tlakem dohledových institucí už k určitým ústupkům musela uchýlit (např. nyní musí všem prodejcům umožňovat přístup k funkci buy box za stejných podmínek). Otázkou ovšem je, zda by takový krok v USA stačil – předsedkyně Federální obchodní komory Lina Khan je zastánkyní přísnějších postihů.

Přístup k regulaci hospodářské soutěže zejména v USA v posledních letech

Různé články (nejen) v denním tisku se zabývají aktuálním přístupem k regulaci internetových monopolů stejně jako jeho proměnou. William P. Barr ve svém komentáři **Congress Must Halt Big Tech's Power Grab**¹² pro *Wall Street Journal* uvádí, že si jsou obě strany politického spektra v USA již vědomy příliš velké síly technologických firem, zatím se však o regulaci spíše hovořilo, než aby se přistoupilo ke konkrétním činům. Nebezpečí všech dominantních platforem spočívá podle autora v několika rovinách – platformy ovlivňují obsah, který bude vidět (představují „bránu“ do digitálního světa), uchovávají rozsáhlá data o uživateli a mohou manipulovat s jejich přesvědčením a chováním a mohou ovlivňovat tok informací tak, aby hájily své vlastní ekonomické či politické zájmy. Soudní spory v oblasti ochrany hospodářské soutěže jsou pomalé a v případě „big tech“ nestačí. Technologické firmy vstupují rychle do nových odvětví (od chytrých domácností, přes zdravotnictví, až po platební systémy), pro využívání konkrétních produktů a služeb je nezbytný přístup k platformám těchto firem a případná konkurence je znevýhodněná. Barr navrhuje, aby americký Kongres zakázal velkým technologickým firmám zvýhodňovat své vlastní produkty na svých platformách, znemožnil jim zneužívat platformy k čerpání dat o rivalích a konkurenčních produktech a aby se Kongres zabýval ochranou dat, která firmy o spotřebitelích sbírají a jejichž objem bude do budoucna neustále růst.

V reakcích¹³, které se k tomuto příspěvku objevily, však jiní autoři upozorňují na škodlivý vliv regulací na inovace (jako „odstrašující příklad“ pak zmiňují regulaci v EU) a poukazují i na „nespravedlnost“ případné regulace, a to jak vzhledem ke skutečnosti, že jsou služby uživatelům poskytovány bezplatně, tak ve srovnání s regulací jiných odvětví (televizní reklama).

¹⁰ ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE, ref. č. 6.

¹¹ Ref. č. 4.

¹² BARR, William P. Congress Must Halt Big Tech's Power Grab. *Wall Street Journal, Eastern edition*. 23 Jan 2023, s. A.17. ISSN 0099-9660.

¹³ EU-Style Regulation Is a Recipe for Stagnation. *Wall Street Journal, Eastern edition*. 26 Jan 2023, s. A.16. ISSN 0099-9660.

Toho, že téma „Silicon Valley“ opět spojuje americké politické spektrum, si všimá též redakční článek The Washington Post **Mr. Biden is daring Congress to act on Big Tech**¹⁴. Postoj politiků se však změnil a zatímco dříve byly technologické firmy obdivovány, nyní jsou terčem kritiky. Regulaci technologických firem se věnoval v únoru i prezident J. Biden v pravidelné Zprávě o stavu Unie. Biden se v projevu vyjádřil ke třem oblastem, ve kterých vidí potenciál pro případnou reformu: k sekci 230 amerického zákona o slušném chování v oblasti komunikací (*Communications Decency Act*), k ochraně hospodářské soutěže a k ochraně soukromí. Dle sekce 230, která je dle v článku opět kritizována celým politickým spektrem, avšak z různých důvodů, nejsou platformy zodpovědné za zveřejňovaný obsah. Dosavadní návrhy reforem této sekce mají nicméně různé nedostatky (například nebyly kompatibilní s americkou ústavou) a ani Joe Biden neupřesnil, jak by případná úprava sekce 230 měla vypadat. Kromě sekce 230 Biden vytkl technologickým firmám již zmíněné zvýhodňování produktů na vlastních platformách a vyjádřil potřebu dodatečné ochrany soukromí dětí stejně jako přísnějších omezení na sběr osobních dat.

Na Bidenův projev reagoval též článek **Big Tech's status in America: With calls for reform and court cases pending, the pressure is rising**¹⁵ deníku Star Tribune, který si rovněž všimá rostoucího tlaku na technologické firmy, jež ale zároveň samy lobbuji za zmírnění navrhovaných zákonů. Podle autorů by případná nová regulace měla zohlednit několik obecnějších zásad, jako např. tu, že by pro uživatele platform mělo být snazší si zvolit, na které praktiky potenciálně porušující jejich soukromí přistoupí, místo toho, aby se museli určité služby vzdávat úplně.

Americké senátorky Lindsey Graham a Elizabeth Warren navrhly během léta vznik úplně nové instituce – tzv. Komise pro ochranu spotřebitele v digitální oblasti (*Digital Consumer Protection Commission*), v jejíž pravomoci by bylo žalovat internetové platformy, regulovat je, a dokonce je i vypínat. Instituce by se zabývala problematikou ochrany dat, hospodářské soutěže, postihováním internetové šikany (cyberbullying) a regulací umělé inteligence. Část autorů, z nichž jsou ovšem někteří v technologickém sektoru sami zainteresovaní, tento návrh poměrně ostře kritizuje pro jeho negativní dopad na inovace¹⁶.

Zachary Karabell v článku **Don't overreach on anti-trust. Do this instead.**¹⁷ upozorňuje na střet dvou vyhraněných názorových křídel v USA na regulaci hospodářské soutěže: na jedné straně stojí dohledové instituce, jako Americká obchodní komora pod vedením Liny Khan, na straně druhé stojí někteří soudci považující samotný vznik Americké obchodní komory za neústavní a usilující naopak o omezení dohledových institucí. Americká obchodní komora prosazuje k ochraně hospodářské soutěže oproti minulosti tvrdší přístup, a to nejen vůči technologickým firmám. Lina Khan a další odborníci rovněž kritizují, že se v minulosti nepodařilo zablokovat akvizici sociální sítě Instagram Facebookem. Autor článku ovšem namítá, že o zásadních tématech tohoto typu by nemělo rozhodovat několik málo nevolených představitelů, ať už jde o soudce či regulatorní orgány – pokud jsou potřeba nové zákony, měli by s nimi přijít zákonodárci a měla by proběhnout veřejná debata, ne jako nyní, kdy proti sobě stojí dvě radikálně zaměřené strany (soudci, zástupci institucí) obě přesvědčené o své pravdě.

Přístupu Americké obchodní komory v čele s Linou Khan se rovněž věnuje redakční příspěvek Financial Times **Khan's FTC should aim for evolution, not revolution**¹⁸, který považuje nynější počínání FTC za příliš radikální. V létě FTC prohrála významný spor, nezdařilo se jí zablokovat nákup firmy Activision Blizzard Microsoftem. Redakce Financial Times podotýká, že by se instituce neměla snažit jít do všech sporů za každou cenu a spíše by si měla vybírat spory, kde má k dispozici silné důkazy. Případné opakované prohry jinak podřývají důvěryhodnost celé instituce.

¹⁴ Mr. Biden is daring Congress to act on Big Tech. *The Washington Post*. 10 Feb 2023, s. A.18. ISSN 0190-8286.

¹⁵ Big Tech's status in America: With calls for reform and court cases pending, the pressure is rising. *Star Tribune*. 11 Feb 2023, s. A.6. ISSN 0895-2825.

¹⁶ LONSDALE, Joe. The Graham-Warren Plan to Kill Innovation. *Wall Street Journal, Eastern edition*. 31 July 2023, s. A.17. ISSN 0099-9660.

¹⁷ KARABELL, Zachary. *Don't overreach on anti-trust. Do this instead*. Online. In: The Washington Post. May 22, 2023 at 3:10 p.m. EDT. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/05/22/monopoly-ftc-antitrust-supreme-court/> [cit. 2023-12-04].

¹⁸ Khan's FTC should aim for evolution, not revolution. *Financial Times Europe*. 17. 7. 2023, s. 22. ISSN 0307-1766.

V souvislosti s již zmíněným sporem Googlu s Americkým ministerstvem spravedlnosti se postupnou změnou přístupu k regulaci zabývá i článek *The feds are about to take on Google's alleged anticompetitive behavior. The history involves the 'Chicago School'*¹⁹. Tento redakční článek ale oproti dříve citovaným názorům poukazuje naopak na postupný úpadek dohledu nad hospodářskou soutěží v USA od 70. let (velikost obou příslušných institucí vzhledem k ekonomice se zmenšila, a je to naopak protikonkurenční chování, které poškozují startupy a brzdí inovace). Přístup se tehdy začal měnit vinou Chicagské školy (mj. Milton Friedman) – antimonopolní politika byla považována za nepřítel volných trhů, což se dle autorů v praxi projevilo odklonem od dohledu nad fúzí velkých firem a postihováním cenových dohod mezi menšími firmami. To posléze vyústilo v boom fúzí a akvizic a k vzestupu dominantních firem schopných vyřadit či odkoupit konkurenty.

Jak uvádí článek *Activision activism*²⁰ magazínu The Economist, v poslední době se postoj dohledových institucí změnil a zatímco v posledních desetiletích se vertikální fúze považovaly za neškodné, teď se pozornost upřela právě na ně – úřady se obávají, že vertikálně integrovaná firma může zneužít svou sílu v jedné části řetězce a vytlačit konkurenty z jiné části. I tento článek odkazuje na pohled Chicagské školy, jež považovala vertikální fúze za neškodné pro spotřebitele (dle teorie prezentované v článku může mít z vertikálních fúzí spotřebitel dokonce prospěch). Postoj Chicagské školy reagoval na dříve příliš mocné dohledové instituce, jež považovaly velké podniky automaticky vždy za „špatné“ a hájily za každou cenu zájmy malých podniků. Americká judikatura vychází právě z přesvědčení Chicagské školy. „Nejobávanější“ institucí je ale v současné době dle článku britský Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (*Competition and Markets Authority, CMA*), jenž přestal být vlivem brexitu svázaný evropskými pravidly a zároveň není odkázaný na soudní systém, jak je tomu v USA.

Richard Waters v článku *Google vs the DOJ is a test for reining in Big Tech*²¹ okrajově srovnává přístup k regulaci v USA s evropským přístupem. Waters reaguje na spor firmy Google s americkým ministerstvem spravedlnosti a také poukazuje na to, že se regulace technologických firem stala tématem už před dlouhou dobou, ke konkrétním výsledkům ale USA nedospěly a z nálady na akciových trzích ani nevyplývá, že by investoři vnímali současnou situaci jako rizikovou. Větší nebezpečí by z pohledu investorů mohl představovat evropský Akt o digitálních trzích. V USA patřičná legislativa zatím chybí a dohledovým institucím nezůstává jiná možnost, než se pokusit aplikovat již existující zákony. Kvůli tomu, že poškození spotřebitelů není zcela zjevné, váhají americké soudy proti technologickým firmám zakročit, jakkoli to vadí konkurentům příslušných firem. Investoři zřejmě počítají s tím, že i pokud by pro ně spory dopadly nepříznivě, bude firmám stačit pouze upravit podmínky služeb, tj. nebude nutné měnit základní princip jejich fungování (v EU a Velké Británii to v případě Amazonu stačilo).

Evropskému vztahu k dohledu nad fúzemi se věnuje Javier Espinoza v článku *Data rises up EU's antitrust agenda*²². Evropské regulační orgány berou v poslední době při ochraně hospodářské soutěže vážněji problematiku ochrany dat a zajímají je též okrajové transakce, které se dat dotýkají. Kupříkladu se řešilo, zda případným nákupem firmy iRobot (robotické vysavače) Amazon nezíská neférovou výhodu nad svými konkurenty, a to právě kvůli datům, která vysavače sbírají. V minulosti podobné transakce (např. nákup firmy Fitbit Googlem) nakonec prošly, na obou stranách Atlantiku ale roste záměr se ochranou dat více zabývat.

Z prezentovaných článků je zřejmé, že v posledních letech došlo v regulaci digitálních platform k posunu – v USA se zpřísnil přístup dohledových institucí, v Evropské unii vznikla nová legislativa. Některé argumenty v (ne)prospěch regulace se však stále opakují (např. otázka vlivu přísnější legislativy

¹⁹ Editorial: *The feds are about to take on Google's alleged anticompetitive behavior. The history involves the 'Chicago School.'* Online. In: Chicago Tribune. Sep 5, 2023. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2860529784/823D42F634CF4FB6PQ> [cit. 2023-12-04].

²⁰ Activision activism. *The Economist*. 2023, vol. 446, no. 9333, s. 69. ISSN 0013-0613.

²¹ WATERS, Richard. *Google vs the DOJ is a test case for reining in Big Tech*. Online. In: FT.com. August 17 2023. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/00b654fd-a65b-4d1d-8244-3caad89fdeb6> [cit. 2023-11-02].

²² ESPINOZA, Javier. *Data rises up the EU antitrust agenda*. Online. In: FT.com. March 9 2023. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/be2ad18d-7b2b-4237-ae7f-7fac60af5731> [cit. 2023-11-02].

na inovace) a stejně jako u jiných témat dnešní doby jsou názory různých stran na vhodnost a nevhodnost regulace velice vyhraněné. Popsanou legislativou však regulace digitální ekonomiky rozhodně nekončí: do budoucna se hovoří také o regulaci umělé inteligence²³, dlouhodobým tématem EU je současně zdanění digitální ekonomiky²⁴.

²³ CRIDDLE, Cristina; ESPINOZA, Javier a LIU, Qianer. *The global race to set the rules for AI*. Online. In: FT.com. September 13 2023. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/59b9ef36-771f-4f91-89d1-ef89f4a2ec4e> [cit. 2023-11-02].

²⁴ EVROPSKÁ RADA, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Zdanění digitální ekonomiky*. Online. Consilium. Naposledy aktualizováno 17. října 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/digital-taxation/> [cit. 2023-12-04].

Daně

Tomáš Jirásek

Aktuální judikatura na téma odčitatelné položky na výzkum a vývoj

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 11, s. 36-39

Autor se zaměřuje na nedávnou judikaturu Nejvyššího správního soudu ČR týkající se odčitatelné položky na podporu výzkumu a vývoje (dle § 34-34e zákona o daních z příjmů). Dosavadní rozsudky se vztahují k právní úpravě platné do 1.4.2019, kdy měl daňový subjekt povinnost schválit formální projekt výzkumu a vývoje předtím, než s výzkumnou činností započal. Mezi témata relevantní judikatury patří formální požadavky projektu (projektová dokumentace); vymezení pojmu výzkum a vývoj a prvek novosti; cíle, kontrola a hodnocení projektu; náklady na výzkum a vývoj a jejich oddělená evidence. - Poznámky.

Walter Niermann

Aktuelle steuerliche Entwicklungen in der betrieblichen Altersversorgung

Aktuální daňový vývoj v oblasti podnikového důchodového zabezpečení

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 44, S. 2519-2522

Podnikové penzijní plány jako doplněk zákonného penzijního pojištění hrají důležitou roli při zajišťování finančního zabezpečení po odchodu do důchodu. Rozhodnutí zákonodárce dále nezvýhodňovat tvorbu aktiv v rámci zákona o budoucím financování by mělo zaměstnavatelům poskytnout další finanční prostor pro rozšiřování zaměstnaneckých penzijních systémů. Článek shrnuje klíčové změny v daňovém právu v r. 2023 v legislativě, judikatuře a správních směrnících v této oblasti. Rovněž nastiňuje možná řešení sporných otázek. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Dhruv Janssen-Sanghavi and Riya Bhatt

Attributing income to a former PE and other issues : a critical comment on the SIS Live case and on judicial propriety

Přisouzení výnosů bývalé stálé provozovně a další otázky : kritický komentář k případu SIS Live a ke správnosti soudního rozhodnutí

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 10, p. 474-479

Autoři v příspěvku kriticky hodnotí rozhodnutí indického soudu v případě "SIS Live", který se vztahoval k smlouvě o zamezení dvojího zdanění mezi Velkou Británií a Indií. Týkal se tématu přisouzení výnosů stálé provozovně (zda měl plátce daně v Indii v příslušných letech stálou provozovnu, zda mohou být výnosy přisouzeny stálé provozovně i po ukončení její existence, proč plátce daně chtěl přisoudit úrokové výnosy stálé provozovně v Indii, aj.). Dle autorů článku si indický soud vyložil komentář k článku 5 vzorové smlouvy OECD příliš selektivně. - Poznámky.

Pieter-Jan Wouters

The Belgium-Netherlands income tax treaty (2023) : what's new

Dohoda o zamezení dvojího zdanění uzavřená mezi Belgií a Nizozemím v roce 2023 : co je nového

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 10, p. 480-490

V červnu 2023 uzavřela Belgie s Nizozemím novou dohodu o zamezení dvojího zdanění. Příspěvek představuje její obsah i návaznost na mezinárodní daňová pravidla. Zmíněna je např. srážková daň z dividend, úroků či licenčních plateb, zdanění kapitálových zisků, zdanění umělců a sportovců, zdanění profesorů a studentů, aj. - Poznámky.

Vera Mirović, Branimir Kalaš, Nada Milenković, Jelena Andrašić

Different modelling approaches of tax revenue performance: the case of Baltic countries

Různé přístupy k modelování výkonnosti daňových příjmů : případ pobaltských zemí

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 26, (2023) No. 3, p. 20-32

Empirická studie zkoumá výkonnost daňových příjmů v pobaltských zemích (Estonsko, Lotyšsko, Litva) v letech 1995-2020, se zaměřením na identifikaci klíčových makroekonomických determinantů ovlivňujících tento výkon. Výkonnost je měřena prostřednictvím poměru daní k HDP (tax-GDP ratio). Analýza ukázala, že HDP na hlavu, přidaná hodnota průmyslu, obchod a vládní výdaje pozitivně

ovlivňují daňové příjmy, zatímco inflace, hrubý státní dluh a volatilita směnného kurzu mají negativní dopad. Vstup pobaltských zemí do Evropské unie měl na daňové příjmy pozitivní vliv.

Matthias Ulbrich

Eins, zwei, drei, vier, fünf, sieben - wo ist Rechnung Nummer sechs geblieben?

Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, sedm - kde zůstala faktura číslo šest?

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 21, S. 817-822

Blíže k náležitostem fakturace a možnostem odpočtu daně na vstupu podle evropské směrnice 2001/115/ES, která doplňuje směrnicí 77/388/EHS s cílem zjednodušit, modernizovat a harmonizovat podmínky pro fakturaci ve vztahu k dani z přidané hodnoty. Příspěvek se zabývá především významem čísla faktury jako jedinečného znaku dokumentu a jeho významem pro zdanění vystavovatelem i recipientem faktury. - Poznámky.

Christoph Schmidt

Einsatz von Künstlicher Intelligenz durch die Finanzverwaltung : ein Überblick zu grundlegenden Regulierungskonzepten und konkreten Lösungsansätzen

Využívání umělé inteligence ve finanční správě : přehled základních regulačních pojmů a konkrétních řešení

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 39, S. 2274-2283

Článek přináší informace o mimořádně důležité problémové oblasti regulace umělé inteligence ve finanční správě. Těžiště výkladu spočívá nejprve v samostatném představení možných oblastí použití umělé inteligence. V návaznosti na to jsou ukázány různé možnosti utváření organizační formy a myslitelného rozdělení úkolů regulace umělé inteligence, jsou diskutovány základní pojmy a vysvětleny různé přístupy k řešení. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Siegfried Grotherr

**Erleichterungen bei der antragsunabhängigen Freistellungsoption im Steuerabzugsverfahren
ber Vergütungen für Rechteüberlassungen in DBA-Fällen : Änderungen bei §50c Abs. 2 Satz 1
Nr. 2 EStG durch das Wachstumschancengesetz**

Usnadnění u daňové opce použití srážkové daně u odměn za přenechání práv v případech, pro které platí smlouva o zamezení dvojího zdanění

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 22, S. 1009-1018

Článek se podrobně věnuje možnostem odpočtu daně z příjmu při přeshraničních platbách smluvních úhrad v rámci zamezení dvojího zdanění s východiskem v § 50a odst. 1 a § 50c odst. 1 zákona o dani z příjmů. Rozebírá metodiku stanovení místa odvodu daně a vliv zvýšení hranice ohlašovací povinnosti z 5000 na 10 000 eur za kalendářní rok. - Poznámky.

Paulo Arthur Cavalcante Koury

Freedom, volition and income taxes : a normative case for the taxation of capital gains on a realization basis

Svoboda, volba a daně z příjmů : normativní odůvodnění zdanění kapitálových zisků na základě realizačního kritéria

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 10, p. 434-445

Dle tzv. realizačního kritéria dochází k daňové povinnosti pouze tehdy, když daňový plátec prodává aktivum a při prodeji vzniká pozitivní rozdíl mezi prodejní a nákupní cenou (předchozí vývoj tržní hodnoty se ignoruje). Příspěvek se v tomto kontextu zabývá zdaněním kapitálových zisků, kdy investoři mají dle některých názorů teoreticky možnost si "naplánovat", kdy budou platit daň. Autor v článku (spíše z teoretického pohledu) analyzuje jak realizační kritérium, tak alternativní možnost (tzv. mark-to-market taxation), při které by docházelo k pravidelnému zdanění na základě tržní hodnoty a v úvahu by se braly i nerealizované zisky. - Poznámky.

Holger Kahle, Nicolas Kopp

Genussrechtskapital in der Handels- und Steuerbilanz

Participační kapitál v obchodní a daňové bilanci

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 20, S. 913-926

Autoři srovnávají dosavadní německou právní úpravu participačního kapitálu v obchodních a daňových bilancích emitentů. Podrobně se věnují otázce definice pojmů a jejich vymezení vůči dalším formám dlužněprávního postoupení kapitálu, analyzují kritéria IDW pro obchodní bilanci ve smyslu principu směrodatnosti a závěr oborové komise IDW z r. 1994 (IDW HFA 1994/1). Dále rozebírají související § 8 odst. 3 KStG (Körperschaftsteuergesetz, zákon o podnikové dani) a podrobně představují přípis Spolkového ministerstva financí (BMF-Schreiben z 11.4.2023, BStBl. I 2023, 672), který označují jako text do značné míry vyjasňující praktickou stránku věci. - Poznámky.

Angelika Xygka

Group taxation regimes across the European Union : a domestic tax regime beyond borders?

Režimy zdanění skupin v rámci Evropské unie : domácí daňový režim až za hranice?

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 9, p. 398-400

Autorka rozebírá dopad svobody usazování na pravidla zdanění skupin ve Francii, Lucembursku a Nizozemsku, také s ohledem na aktuální rozhodnutí Soudního dvora EU v případě Manitou BF (C-407/22) i starší judikaturu, která přetvořila domácí pravidla zdanění skupin v některých členských státech EU. Případ Manitou BF se týkal výkladu článku 49 SFEU a otázek osvobození dividend vyplácených dceřinými společnostmi, které jsou součástí integrované daňové skupiny, od daně. - Poznámky.

Bundesministerium der Finanzen

Mehr Chancen für Wachstum : mehr Investitionen, Innovationen und ein einfacheres Steuersystem

Více šancí pro růst : více investic, inovací a jednodušší daňový systém

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 9, S. 8-14

Představení vybraných opatření v rámci balíčku zákonů podporujících hospodářský růst, inovace a zjednodušení daňového systému (souborně pojmenovaných „Wachstumsgesetz“). Balíček byl 30.8.2023 schválen německou spolkovou vládou a předložen Bundestagu. Zevrubně jsou z oblasti podpory růstu představeny úpravy degresivního odpisu za opotřebení (Absetzung für Abnutzung, AfA) pro movitý a nemovitý majetek, podpora výzkumu, odpočty ztrát a zjednodušení pravidel daňového odpočtu podle § 7g EStG (zákona o dani z příjmů). V oblasti zrovnoprávnění daňového prostředí představuje článek mj. zákonnou regulaci povinné elektronické fakturace, upravu povinného sdílení dat při přeshraničních transakcích a další dílčí opatření cílená proti daňovým únikům. V oblasti zjednodušení daňového systému jsou uvedeny mj. úpravy podmínek pro vedení účetnictví, zproštění malých podniků povinnosti přiznávat DPH, zdanění příjmů z nájmu, hranice zdanění podle § 50a EStG a posun hranice dědické daně.

Jakub Vyskočil

Model Play-to-Earn v daňových souvislostech

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 20, s. 706-711

Autor nejprve představuje nový herní model videoher „play-to-earn“ (P2E), který odměňuje hráče virtuálními aktivy (ve formě kryptoaktiv) za plnění různých úkolů; tato virtuální aktiva bývají poskytována automaticky ve formě unikátních digitálních tokenů (NTF). Hráč má poté možnost nabytá aktiva směňovat do legální měny či s nimi jinak volně nakládat. Následně se autor zabývá daňovou problematikou modelu P2E a s tím souvisejícím právním postavením hráče. Zkoumá, zda je na hráče nahlíženo jako na osoby samostatně výdělečně činné, či zda se jedná o pouhou příležitostnou činnost. Věnuje se problematice daně z příjmů, výpočtu daně ze zisku při prodeji nebo směně herních aktiv a na vzorovém příkladu detailně vysvětluje, že je výpočet této daně takřka nemožný a že hráči nejsou prakticky schopni dostát svým povinnostem. - Poznámky.

Laura Ambagtsheer-Pakarinen

New precarious government publishes its tax plans

Nová nestabilní vláda zveřejnila svoje daňové plány

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 9, p. 401-405

Příspěvek se zaměřuje na plány v oblasti daní, které zveřejnila nová finská vláda vzniklá po volbách na jaře r. 2023. Autorka tyto plány hodnotí jako umírněné; zaměřují se zejména na zachování současného daňového systému i míry zdanění. Představuje krátkodobé plány v oblasti daně z příjmů právnických osob, daně z příjmů fyzických osob, DPH a dalších nepřímých daní. Dále charakterizuje daňová opatření spojená s dlouhodobějším časovým horizontem a uvádí, že většina z nich se má týkat fyzických osob. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Obnova daňového řízení v judikatuře správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 11, s. 40-48

Článek se věnuje zajímavým rozsudkům Nejvyššího správního soudu ČR týkajícím se obnovy daňového řízení a jejich pravidel. Autor nejprve shrnuje rozsudky ze svých starších článků z r. 2014 a r. 2020, poté komentuje judikáty o dodatečném stanovení ztráty jako důvodu pro obnovu řízení; o pozdním podání návrhu na obnovu řízení; o rozsudku ve věci druhého společníka, který není důvodem pro obnovu řízení; o procesní pasivitě při navrhování svědků a obnově řízení; o uzavření kontroly bez vyčkání výsledků mezinárodního dožádání a zákonnosti obnovy řízení po obdržení jejího výsledku; o místní příslušnosti soudu v řízení o obnově dle daňového řádu.

OECD/G20: Nová mnohostranná úmluva pro řešení daňových výzev globalizace a digitalizace

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 20, příl. Legislativa s. iii

Informace o nové mnohostranné úmluvě, která je dalším krokem k dokončení dvoupilířového řešení daňových výzev vyplývajících z digitalizace a globalizace ekonomiky. Byla zveřejněna v říjnu 2023 Pracovní skupinou inkluzivního rámce pro boj proti erozi základu daně a přesouvání zisků OECD/G20. Tato "Mnohostranná úmluva o implementaci částky A pilíř první" upravuje přerozdělení práv zdanění ve prospěch jurisdikcí trhu s ohledem na podíl na zisku největších a nejziskovějších nadnárodních podniků působících na jejich trzích, bez ohledu na jejich fyzickou přítomnost. Rovněž se týká zrušení daní z digitálních služeb, zabraňuje jejich šíření, zajišťuje mechanismy pro zamezení dvojího zdanění a posiluje stabilitu a jistotu v mezinárodním daňovém systému.

Stefan Moderau, Martin Ruf

Ökonomische und empirische Einordnung der Übergewinnsteuer

Ekonomická a empirická klasifikace daně z nadměrných zisků

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 43, S. 2449-2459

"Nadměrný zisk" lze definovat z ekonomického hlediska, ale není empiricky pozorovatelný. Nová daň pro společnosti využívající fosilní paliva, která vychází z nařízení EU č. 2022/1854, se spoléhá spíše na růst zisku, a proto často zasahuje nesprávné společnosti. Potenciálně postižené společnosti v Německu dosahovaly v posledních letech horších výsledků. Očekávaný výnos daně je nízký, ale zátěž pro jednotlivé společnosti může být přesto značná. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M6.

Raffaele Petruzzi and Abhishek Padwalkar

Pillar One, Pillar Two, transfer pricing and the arm's length principle : a tangled web of new and old taxing rules

Pilíř 1, Pilíř 2, převodní ceny a princip tržního odstupu : propletená síť nových a starých daňových pravidel

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 10, p. 446-459

Autoři v článku analyzují soulad mezi tzv. dvoupilířovým systémem OECD pro zdanění příjmů a stávajícími mezinárodními daňovými pravidly (princip tržního odstupu). Posuzován je vliv Pilíře 1 i Pilíře 2 na pravidla pro převodní ceny a obráceně. Článek se mj. dotýká otázky přerozdělení zisků dle vzorce (formulary apportionment), které částečně mění zavedený způsob rozdělení zisku na základě principu tržního odstupu. - Poznámky.

Petr Koubovský

Praktické dopady konsolidačního balíčku na nemovité věci od 1.1.2024

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 11, s. 17-19

Článek přibližuje vybraná opatření obsažená v ozdravném (konsolidačním) balíčku, jehož cílem je pozitivní ovlivnění salda státního rozpočtu v následujících dvou letech. Zaměřuje se na možné dopady do oblasti trhu nemovitostí v ČR (novela zákona o dani z nemovitých věcí přinášející navýšení sazby daně o 1,8násobek; novinky v dani z přidané hodnoty spojené se sloučením snížených sazeb daně do jediné ve výši 12 %; novinky v dani z příjmů týkající se snížení státní podpory u stavebního spoření, zrušení osvobození zvýhodnění u manažerských bytů, vyšší sazby daně z příjmů fyzických osob a funkční měny aneb možnosti vést účetnictví v cizí měně). -- Více k energetickému poradenství stavebních spořitelů viz Bankovníctví č. 11/2023, s. 40-41.

Hans Pijl

Scope, mergers and demergers in the G20/OECD global minimum tax (GloBE) rules

Rozsah, fúze a rozdělení podniků v Pravidlech G20/OECD pro globální minimální daň (GloBE)

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 10, p. 460-473

Příspěvek analyzuje výklad pojmu "prahová hodnota konsolidovaných výnosů" (consolidated revenue threshold) v pravidlech pro globální minimální daň ("GloBE"). Podle autora má tento pojem odlišný význam v paragrafech o fúzích (6.1.1 a,b) a v paragrafu o rozdělení podniků (6.1.1 c). K podobné situaci dochází v článku 33 evropské směrnice GloBE (2022/2523). V návrhu německé implementace směrnice jsou však uvedeny pro tento pojem dva odlišné termíny, které odpovídají různým významům (Schwellenwert, Umsatzgrenze). V článku 1.1.1 GloBE pak termín není definován vůbec. Autor dále rozebírá výklad pojmu v různých člancích a paragrafech a vedle Německa zkoumá implementaci pravidel i v Nizozemí a Velké Británii. - Poznámky.

Álvaro de la Cueva Gonzáles-Cotera and Fernando Brioso de la Rica

Spain amends interest limitation rules in compliance with the EU Anti-Tax Avoidance Directive (2016/1164)

Španělsko aktualizovalo pravidla pro omezení úrokových nákladů v souladu se směrnicí ATAD

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 9, p. 406-409

Komentář k zákonu č. 13/2023, kterým byla do španělského právního řádu transponována evropská směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (2016/1164/EU, ATAD), zejména pravidla o omezení nadměrných výpůjčních výdajů (nebo-li omezení daňové uznatelnosti úroků) v rámci daně z příjmů právnických osob. Autoři shrnují úpravu uznatelnosti nadměrných výpůjčních výdajů (interest limitation rule) ve Španělsku před přijetím transpozičního zákona i změnu pravidel v návaznosti na požadavky směrnice ATAD. Přinášejí také několik kritických připomínek k úpravě pravidel a zdůrazňují, že změny mohou mít výrazný dopad na nadnárodní skupiny působící ve Španělsku. - Poznámky.

Clemens Rothe

Steuerbefreiung für Photovoltaikanlagen : das BMF-Schreiben v. 17.7.2023, FR 2023, 909 zu Zweifelsfragen der Steuerbefreiung nach § 3 Nr. 72 EStG

Osvobození od daně pro fotovoltaiky : přípis Spolkového ministerstva financí z 17.7.2023 (FR 2023, 909) ke sporným otázkám osvobození od daně dle § 3 č. 72 zákona o daních z příjmů

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 19, S. 878-889

Německá spolková vláda přijala v rámci snižování byrokracie a podpory obnovitelné energetiky novelu zákona o daních z příjmů, která zavádí osvobození od daně pro výrobu elektrické energie prostřednictvím fotovoltaických článků (§ 3 Nr. 72 EStG). Osvobození od daně se vztahuje na producenty elektrické energie prostřednictvím fotovoltaických článků, vyrábějící v místě spotřeby. Sporné otázky novely zohledňuje přípis ze 17.7.2023, BStBl. I 2023, 1494. Článek systematicky rozebírá efektivitu doplňující normy v oblastech posuzování z hlediska fyzické osoby, nemovitosti, resp. objektu, fotovoltaického zařízení jako zdroje zisku a metodiky jeho výpočtu. Autor shledává doplňující přípis většinou efektivním pro vyjasnění sporných pojmů, s prostorem k dílčímu vylepšení zejm. formou jasnějších formulací. - Poznámky. -- Text přípisu BMF je k dispozici na s. 909-912.

Tzv. konsolidační balíček, potvrzený koaliční podporou Poslanecké sněmovny, přináší legislativní pochybnosti i výkladové otázky

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 21, příl. Legislativa s. i-ii

Přiblížení legislativního procesu a obsahu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (tzv. konsolidační balíček). Návrh byl předložen jako soubor novel 62 zákonů, s těžištěm v okruhu daňových zákonů, ale i v oblasti rozpočtové, sociálního zabezpečení, dopravy, apod., s odůvodněním snižování strukturálního deficitu státního rozpočtu a konsolidace veřejných financí. - Zákon byl schválen a zaslán 1.12.2023 k publikaci ve Sbírce zákonů, vyšel pod č. 349/2023 Sb.

Georg von Streit, Thomas Streit

Unionsrechtliche Erstattungsansprüche und ihre Verzinsung**Nároky na náhradu podle práva Evropské unie a úroky z nich**

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 42, S. 2400-2406

Vnitrostátní (procesní) právo musí zajistit, aby osobám povinným k dani byla v případě vrácení daně, která byla vybrána v rozporu s právem EU, vyplacena odpovídající náhrada, včetně přiměřených úroků. Úprava úroků v německém daňovém řádu musí být rovněž, alespoň v některých případech, poměřována s právem EU. Článek ukazuje, že soulad německých předpisů s právem EU je z různých hledisek přinejmenším pochybný. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí**Sv. 28, (2023) č. 11**

Dodání nemovité věci v DPH (s. 2-9); Zdanění podnikajících a zaměstnaných seniorů pobírajících starobní důchod (s. 10-15); Příjmy poživatele důchodu a zdravotní pojištění (s. 16-19); Obecné požadavky na vykazování informací o udržitelnosti v souladu se standardy ESRS od roku 2024 (s. 20-26); Vyměňování místních poplatků po novele zákona účinné od 1.1.2024 - zákon č. 252/2023 Sb. (s. 27-35); Aktuální judikatura na téma odčitelné položky na výzkum a vývoj (s. 36-39); Obnova daňového řízení v judikatuře správních soudů (s. 40-48).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 31, (2023) č. 14**

Ukončení a přerušení nájmu hmotného majetku z pohledu zákona o daních z příjmů (s. 3-9); Stanovení místa plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovité věci pro účely daně z přidané hodnoty (s. 10-18); Omezení odpočtu daně při pořízení luxusního osobního automobilu od 1.1.2024 (s. 19-23); Stanovení místa plnění při poskytnutí služby podle § 10a až 10i zákona o dani z přidané hodnoty – dokončení (s. 24-32); Judikatura v daňové praxi – rozsudek NSS 5 Afs 335/2021 ve věci Bardwel (s. 33-35); Nepřítomnost zaměstnance v zaměstnání v souvislostech zdravotního pojištění a pracovního práva (s. 36-41).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 23**

Funkční měna - novela zákona o účetnictví od 1. ledna 2024 (s. 1-2); Vykazování ESG informací podle směrnice CSRD v souladu se standardy o udržitelnosti ESRS od 1. ledna 2024 (s. 3-7); Přijatá faktura z EU v režimu OSS z hlediska DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); Zaplacená služba z EU bez dokladu - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 24**

Rozdíly v daňovém řešení zápůjčky poskytnuté zaměstnanci a podnikateli (s. 1-5); Ocenění vnitropodnikových nákladů - dotazy a odpovědi (s. 5); Změny související s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Nařízení o taxonomii) platné od 1. ledna 2024 (s. 6-7); Obrat DPH u spolku provozujícího dětskou skupinu - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 23**

Možnosti závazného posouzení v ZDPH (s. 1-3); Fakturace služeb a zboží do EU - dotazy a odpovědi (s. 3-4); Služba z jiného členského státu a DPH - dotazy a odpovědi (s. 4); Nákup a prodej do Číny z pohledu DPH - dotazy a odpovědi (s. 4-5); Použití kurzu ČNB u tuzemské faktury v cizí měně - dotazy a odpovědi (s. 5); DPH při přestupu hráče ve spolku - dotazy a odpovědi (s. 6); Zvýšení sazby vodného a stočného od 1.1.2024: přechodná ustanovení - dotazy a odpovědi (s. 7).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Anna Stanbury and Robert Schultz

The economics profession's socioeconomic diversity problem**Problém socioekonomické diverzity u ekonomické profese**

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 4, p. 207-230

Autoři v článku analyzují data o absolventech doktorského studia ekonomie v USA (se zaměřením na období 2010-2021) a srovnávají je s údaji o absolventech jiných oborů. Dokládají čtyři skutečnosti: absolventi doktorského studia ekonomie obvykle ve srovnání s jinými obory pocházejí z vysoce vzdělaných rodin; jev se objevuje zejména u absolventů narozených v USA; tato propast mezi ekonomikou a jinými disciplínami se od 70. let zvětšuje a nedostatečná socioekonomická diverzita je přítomná zejména u nejprestižnějších programů. Dále se autoři vyjadřují ke zkoumaným faktorům a jejich vzájemné souvislosti (etnicita, pohlaví, socioekonomické faktory) a poté posuzují možné příčiny zjištěných skutečností. - Poznámky.

Michael Sureth, Matthias Kalkuhl, Ottmar Edenhofer, Johan Rockström

A welfare economic approach to planetary boundaries**Meze planety z pohledu ekonomie blahobytu**

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 243, (2023) No. 5, p. 477-542

Rozsáhlá studie se pokouší propojit environmentální pohled přírodních věd a ekonomickou teorii blahobytu při zkoumání mezi užítku při zachování ekologické udržitelnosti. Pro tento účel autoři vyvinuli vlastní model, který propojuje CBA (analýzu nákladů a přínosů) a CEA (analýzu efektivity nákladů) do jednotné teorie. Článek rekapituluje dosavadní pohledy na problematiku a nastiňuje další prostor pro výzkum a zdokonalení představené teorie, zejména v ekonomickém ohledu. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky zvláštního čísla "A new decade of research on the economics of climate change: towards an integrated view on a sustainable use of the biosphere" na s. 471-566. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1515/jbnst-2022-0022>

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Frank Wiebe

"Märkte erwarten von EZB zu große Zinssenkung"**"Trhy očekávají od ECB snížení úrokových sazeb"**

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 221 (15.11.2023), S. 34

Ačkoli podle analýzy ochodních a finančních dat VÖB (Verband öffentlicher Banken) očekávají investoři brzké snížení úrokových sazeb ECB, nedojde k němu do konce r. 2024. Podle stanoviska VÖB lze očekávat první možnost poklesu sazeb v první polovině r. 2024 ve výši 25 bazických bodů ze současných 4,5 %. Snížování sazeb koncem následujícího roku je uvedeno do souvislosti s ukončením programu TLTRO k podpoře obchodních bank.

Andreas Neuhaus

Der absurde Sieg des Bitcoins

Absurdní vítězství bitcoinu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 219 (13.11.2023), S. 14

Komentář k opětovnému vzestupu kurzu bitcoinu. Od propadu po krachu kryptoburzy FTX koncem r. 2022 se jeho kurz opět bezmála zdvojnásobil. Autor komentáře se zamýšlí nad podstatou bitcoinu jako takového a nad investorskou motivací. Poukazuje na poněkud ironickou skutečnost, že bitcoin, koncipovaný i původně populární kvůli své nezávislosti na regulovaném bankovním prostředí, se stává oblíbenou komoditou a služby zahrnující jeho deriváty jsou nabízeny vzrůstajícím množstvím bank.

Elisabeth Atzler

Digitaler Euro gefährdet das Bargeld nicht

Digitální euro hotovost neohrozí

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 225 (21.11.2023), S. 27

Na základě průzkumu firmy Bearingpoint považuje pouze 13 % německých spotřebitelů digitální euro za ohrožení stávající formy měny, více než 50 % se domnívá, že digitální euro stávající platební metody doplní nebo nahradí, a 25 % zastává názor, že digitální euro nahradí platby kartou, mobilním telefonem nebo online platby. Z cca 2400 respondentů nemá polovina žádný názor na tuto problematiku. Článek staví výsledky průzkumu do kontextu rostoucí oblíbenosti hotovosti v Německu, zejména u věkové skupiny nad 45 let.

Martin Arnold

ECB holds rates amid concerns over growth

ECB v obavách o růst drží sazby

Financial Times, Vol. 2023, No. 41465 (27.10.2023), p. 4

Evropská centrální banka přerušila sérii deseti po sobě jdoucích zvyšování úrokových sazeb, čímž reagovala na rostoucí obavy o růst ekonomiky eurozóny. Inlace v eurozóně klesla z vrcholu 10,6 % na 4,3 % a očekává se, že může klesnout blízko 3 %, což vyvolává otázky ohledně délky udržení vysokých sazeb.

Martin Arnold

ECB set to pause rate rises but cuts remain unlikely

ECB se chystá pozastavit zvyšování sazeb, ale jejich snížení zůstává nepravděpodobné

Financial Times, Vol. 2023, No. 41463 (25.10.2023), p. 2

Evropská centrální banka (ECB) plánuje přerušit sérii zvyšování úrokových sazeb, přestože inflace v eurozóně je nad cílovou hranicí a konflikt mezi Izraelem a Hamásem zvyšuje ceny energií. Rostoucí ceny energií a napětí na Středním východě mohou udržet inflaci vysokou, zatímco ekonomická aktivita a nabídka úvěrů v eurozóně klesají.

Kate Duguid, Mary McDougall, Hudson Lockett

Fed attempts balancing act to prevent recession

Fed se pokouší vyvažovat, aby zabránil recesi

Financial Times, Vol. 2023, (2023) No. 41431 (18.9.2023), p. 10

Fed očekává, že ponechá úrokové sazby na stávající úrovni, a investoři hledají náznaky budoucího směru měnové politiky. Bank of England zvažuje další zvýšení úrokových sazeb na 5,5 % v reakci na růst inflace. Čínská centrální banka pravděpodobně ponechá své hlavní úrokové sazby nezměněné, i když někteří analytici nevyklučují možnost jejich snížení. -- Viz také úvodní článek na s. 1.

Andrea Cünnen, Michael Maisch

Die gefährliche Neuordnung am Kapitalmarkt

Nebezpečný nový pořádek na kapitálovém trhu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 205 (24.10.2023), S. 26-27

Výnosy amerických státních dluhopisů s desetiletou splatností překročily poprvé od r. 2007 pětiprocentní hranici. Článek shrnuje dopady politiky vysokých úrokových sazeb na bankovní sektor, půjčky a hypotéky, dále riziko recese amerického hospodářství v důsledku vyšších nákladů na financování a možný přesun zájmu investorů z firemních akcií k dluhopisům, které činí atraktivní investicí právě vysoký výnos.

Daniel Thelesklaf

Im Interview: Daniel Thelesklaf, Leiter der Financial Intelligence Unit (FIU)

Interview s Danielem Thelesklafem, vedoucím Finance Intelligence Unit (FIU)

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 10, S. 14-16

Rozhovor s Danielem Thelesklafem, který se stal v červenci 2023 vedoucím Finance Intelligence Unit v Německu. Přibližuje současné výzvy německého finančního dozoru, zejména oblast praní špinavých peněz zahraničními subjekty a finanční kriminality. Dále se věnuje vzájemným kompetencím dozorcích úřadů a krátce se vyjadřuje k reformnímu balíčku a novým dozorcím úřadům (Bundesamt zur Bekämpfung von Finanzkriminalität, BBF).

Mikhail Petrovski, Jordan Kjosevski, Aleksandar Stojkov, Katerina Bertasek Petrovska

Investigating the causality between bank profitability and economic growth : evidence from Central and Eastern Europe

Zjišťování kauzality mezi profitabilitou bank a hospodářským růstem : důkazy ze střední a východní Evropy

Finance a úvěr, Vol. 73, (2023) No. 3, p. 303-327

Studie hledá souvislost mezi profitabilitou bankovního sektoru a ekonomickým růstem na vzorku dat 16 zemí střední a východní Evropy v letech 2000-2021. Po podrobné metodologické části, popisující aplikaci metod S-GMM, REM, FEM dochází k závěru, že výsledky jsou značně konzistentní a svědčí o úzké souvislosti mezi růstem ziskovosti bank a HDP, kdy 1% růst bankovního sektoru odpovídá 0,625-0,635% růstu HDP. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.32065/CJEF.2023.03.04>

Yannis Stournaras ; rozhovor vedli Leonidas Exuzidis, Gerd Höhler

"Das ist eine wirklich gefährliche Situation"

"Je to opravdu nebezpečná situace"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 211 (1.11.2023), S. 4-5

Rozhovor s Y. Stournarasem, guvernérem řecké centrální banky. Zabývá se politikou vysokých úrokových sazeb Evropské centrální banky a jejím dopadem na řecké veřejné finance, šířeji na země s vysokým státním dluhem (zejm. Itálie). Dále se věnuje růstu výnosů z dolarových dluhopisů, využití programu PEPP a zotavení z covidové krize.

Alexander Busch, Klaus Ehringfeld

Kann der US-Dollar Argentinien Inflation wegzaubern?

Dokáže americký dolar odčarovat argentinskou inflaci?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 230 (28.11.2023), S. 34

Nově zvolený argentinský prezident Javier Milei se chystá nahradit dosavadní peso americkým dolarem jako oficiální státní měnou. Od kroku si slibuje stabilizaci měny, dosud sužované rostoucí inflací (143 %). Chce tak navázat na prezidenta Carlose Menema, který v r. 1989 navázal kurz pesa na dolar a zastavil tak hyperinflaci. Argentina by tak byla po Ekvádoru a El Salvadoru třetí jihoamerickou zemí, která by přijala dolar jako státní měnu. Článek se ohlíží za přechodem na dolar v El Salvadoru a Ekvádoru a poukazuje na skutečnost, že Argentina má především díky nevyrovnanému rozpočtu a nízkým devizovým rezervám ztíženou pozici.

Elisabeth Atzler, Dennis Schwarz

Die Krypto-Renaissance

Kryptorenaissance

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 213 (3.10.2023), S. 34

Po propadu trhu s kryptoměny v r. 2022 došlo ke stabilizaci. Ta vedla k širší nabídce souvisejících burzovních produktů nabízených bankami. Zmíněn je příklad německé DZ Bank, která ve spolupráci s burzou ve Stuttgartu plánuje nabídku investičních možností prostřednictvím aplikace internet banking. Další bankou, která nabízí možnost obchodovat s kryptoměny pod vlastní záštitou a nezávisle na DZ Bank, je DWP Bank. Článek dále stručně nastiňuje postupný zájem německých malých bank a spořitelů o nabídku obdobných služeb s kryptoměny.

Martin Arnold, Eleni Varvitsioti

Middle East turmoil weighs on ECB ahead of rates decision

Nepokoje na Blízkém východě zatěžují ECB před rozhodnutím o sazbách

Financial Times, Vol. 2023, No. 41458 (19.10.2023), p. 2

Evropská centrální banka vyjádřila obavy ohledně nestability na Blízkém východě a jejího potenciálního dopadu na evropskou ekonomiku, což by mohlo ovlivnit další zpřísnování měnové politiky v eurozóně. Konflikt mezi Izraelem a Hamasem přispěl k růstu cen energií a vzniku obav z inflace. Pokud se inflace v eurozóně sníží, mohla by ECB uvažovat o snížení úrokových sazeb.

Bundesministerium der Finanzen

Neuausrichtung der Bekämpfung von Finanzkriminalität

Nové směřování boje proti finanční kriminalitě

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 10, S. 8-13

Představení reformního balíčku zákonů k efektivnějšímu potírání finanční kriminality, schváleného německou spolkovou vládou 11.10.2023. Jeho součástí je interdisciplinární projekt vedení případů finanční trestné činnosti, mající za cíl efektivnější řešení trestních kauz, v současnosti zpomalené silnou fragmentací kompetencí mezi řadu organizací, z nichž je řada v nefinančním sektoru. Koordinační roli má nově založený Spolkový úřad pro boj s finanční kriminalitou (BBF, Bundesamt zur Bekämpfung der Finanzkriminalität). Článek dále přibližuje funkce Vyšetřovacího centra pro praní peněz (EZG, Ermittlungszentrum für Geldwäsche), podřízeného BBF, v jehož kompetenci je analýza finančních toků i v mezinárodním měřítku.

Aanu Adeoye

Record naira slide continues as dollars dry up for Nigeria

Rekordní propad nairy pokračuje, dolary v Nigérii docházejí

Financial Times, Vol. 2023, No. 41466 (28.10.2023), p. 13

Nigerijská měna naira dosáhla rekordně nízkých hodnot vůči americkému dolaru. Nedostatek dolarů a restriktce centrální banky způsobily zvýšenou poptávku po cizí měně. Zdroje deviz jsou nedostačující a zahraniční investice jsou omezené kvůli politické nejistotě a bezpečnostním problémům.

Yasmin Osman

War's das schon mit der Zinswende bei den Banken?

Je už po vysokých úrokových sazbách?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 223 (17.11.2023), s. 32-33

Na základě vyhodnocení průzkumu srovnávacího portálu Vevirox nabízí pětina německých obchodních bank a spořitelů vyšší úrok za roční termínované vklady, než za dvouleté. Atypický vývoj úroků byl vyhodnocen u 44 % dotazovaných bankovních institucí. Jako příčinu uvádí autoři očekávání bank, které počítají s brzkým obrátem v dosavadním kurzu rostoucích úrokových sazeb ECB.

Andrea Enria ; rozhovor vedla Yasmin Osman

Wie übergriffig darf die Bankenaufsicht sein, Herr Enria?

Nakolik invazivní má být bankovní dozor, pane Enria?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 231 (29.11.2023), S. 26-27

Rozhovor s Andreem Enriou, který je od r. 2019 předsedou dozorčí rady Evropské centrální banky, k příležitosti konce jeho funkčního období. Interview se věnuje budoucnosti odvětví, specifickým otázkám bankovního dozoru v Německu, hranici dozoru a co-managementu, stínovým bankám a mezinárodním fúzí bank.

Judith Henke

Zentralbanken decken sich mit Gold ein

Centrální banky se kryjí zlatem

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 211 (1.11.2023), S. 38-39

Blíže k vývoji ceny zlata v souvislosti s rostoucími úrokovými sazbami a výnosy ze státních dluhopisů. Článek se zabývá odlivem kapitálu z ETF jako faktorem, který cenu zlata snižuje, a rostoucí poptávkou centrálních bank, která jeho cenu naopak udržuje, zejména v případě centrálních bank rozvojových zemí. Všimá si také rostoucí poptávky soukromých investorů v Číně a klesající v Německu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank**Sv. 31, (2023) č. 11**

Novela zákona o dluhopisech přispěje k větší transparentnosti trhu (s. 8); Zdlouhavé licenční řízení? Chyba není jen na straně ČNB (s. 10-13); Postavit investiční fintech na zelené louce je extrémně náročné – rozhovor s R. Krejčím z Portu (s. 14-17); Přípravy na digitální ekonomiku aneb co nového v regulaci (s. 18); Role RegTechu ve 21. století: transformace regulací v bankovníctví a fintechu (s. 20-21); Regulační autorita: EU lze považovat za globálního průkopníka regulace fintechu (s. 22-23); ESOP: motivační nástroj s nejasnou legislativou v praxi – zaměstnanecké akcie (s. 24-25); Digitální euro: pomyslný nástroj k otevřené strategické autonomii EU? (s. 26-27); Otázky spojené s digitálním eurem. Nutná změna, či nesmyslný projekt? (s. 28-29); Inovace ve finančnictví: AI zpracovává data klientů (s. 32-33); Nová šance pro stavební spořitelny: radit s dotacemi budou od ledna (s. 40-41); Okamžité platby v eurech povinné od roku 2025? Měli bychom se začít připravovat (s. 45); Modernizace Arrangementu a revize jeho klimatické sektorové dohody – díl 2. (s. 46-47); Klimatické změny? Pro pojistníky větší problém, než se na první pohled může zdát... (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny**Daredevil economics : going for growth****Hospodářské reformy pro odvážlivce : jak dosáhnout hospodářského růstu**

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9371, p. 65-66

Článek se v návaznosti na nadcházející prezidentské volby v Argentině zabývá hospodářskými reformami v různých zemích obecně a chybějící odvážností těchto reforem v poslední době. I přes radikální ekonomické názory jednoho z prezidentských kandidátů Argentiny se spíše neočekává, že se tamní velice špatná hospodářská situace doopravdy změní. Redakce The Economist analyzovala data Fraserova Institutu, který pravidelně měří ekonomickou svobodu v různých zemích, a zkoumala odvážnost hospodářských reforem. Pokud si určitá země polepšila na desetibodové škále o 1,5 bodu během jedné dekády, znamená to, že země provedla zásadní reformy ("daredevil economics"), které by bylo možné považovat až za neproveditelné (příklad Ghany, Peru, či pobaltských zemí v 90. letech). V posledních letech podobné reformy provedlo např. Řecko. Zatímco v 80. a 90. letech k zásadním reformám docházelo často, v poslední dekádě se příliš nedějí. Článek s přispěním různých studií diskutuje o možných příčinách neexistence či neúspěchu reforem.

Severin Borenstein, James Bushnell, and Erin Mansur

The economics of electricity reliability**Ekonomické aspekty spolehlivosti dodávek elektrické energie**

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 4, p. 181-206

Autoři v článku analyzují trh s elektřinou v USA – představují regulaci, jejímž cílem je zajistit spolehlivost dodávek, uvádějí data o příčinách a rozsahu výpadků v USA a rovněž se zabývají ekonomickými náklady nespolehlivých dodávek. Dále zkoumají vyrovnávání nabídky a poptávky na trhu, shrnují současné přístupy k zajištění dodávek elektřiny v dlouhodobém časovém horizontu a dotýkají se i technologických změn a dekarbonizace. - Poznámky. -- K tématu viz i článek na s. 155-180.

Karolína Zábojníková

Ekonomika EU dál stagnuje

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 10, s. 45

Ekonomika EU se již rok pohybuje v pásmu mezičtvrtletní stagnace, meziroční růst HDP v EU popáté v řadě zpomalil a dosáhl 0,4 %. Článek přibližuje úroveň růstu HDP v jednotlivých členských státech ve 2. čtvrtletí r. 2023 (ČR vykázalo meziroční pokles -0,4 %). Graf dokládá mezičtvrtletní stav hrubého domácího produktu v zemích EU.

Andres Schipani

Ethiopia's plan to rebuild in the wake of war

Etiopský plán obnovy po válce

Financial Times, Vol. 2023, No. 41446 (5.10.2023), p. 15

V Etiopii způsobila válka značné ekonomické a humanitární škody. Země se potýká s etnickým napětím a potřebuje obnovu. Přestože příměří ukončilo boje, etnické spory a humanitární krize přetrvávají.

Sarah White, Alice Hancock, Laura Pitel

Europe's nuclear dispute

Evropský jaderný spor

Financial Times, Vol. 2023, No. 41455 (15.10.2023), p. 17

Francie a Německo mají rozdílné názory na jadernou energetiku, což komplikuje přechod Evropy od fosilních paliv k čisté energii. Francie podporuje jadernou energii a chce ji začlenit do cílů snižování emisí a získávat pro ni státní dotace. Německo naopak uzavřelo své jaderné elektrárny a obává se, že jaderný nápor poškodí pokroky v oblasti obnovitelných zdrojů. Tyto rozdíly zpomalují debaty o klíčových politikách EU.

Max Biederbeck, Mareike Enghusen, Artur Lebedew, Sonja Álvarez

Der geplatzte Traum

Zmařený sen

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 44, S. 26-29

Izrael je jedním z předních světových center špičkových technologií. Z toho chtěli těžit i sousedé a státy Perského zálivu. Nyní Hamás ničí rodící se hospodářský zázrak.

Colby Smith, Sam Fleming

IMF predicts greater chance of global 'soft landing'

MMF předpovídá větší šanci na globální "měkké přistání"

Financial Times, Vol. 2023, No. 41447 (6.10.2023), p. 2.

Mezinárodní měnový fond změnil svůj původně pesimistický výhled a nyní vidí menší riziko globálního hospodářského kolapsu. Existují obavy z nerovnoměrného oživení po pandemii a z ekonomické fragmentace, která ohrožuje rozvojové země. MMF varoval také před náklady na půjčky, napětím v čínském sektoru nemovitostí a vysokým zadlužením v nebankovním sektoru.

Silke Wettach

Die Ökonomie des Krieges

Ekonomie války

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 45, S. 36-37

Blízkovýchodní konflikt zpomalil růst prosperity Izraele. Izraelský ekonom J. Zeira vypočítal, jak velká by mohla být mírová dividenda.

Petra Cuřínová

Stavební produkce letos klesá

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 10, s. 14-15

Bližší seznámení s výsledky statistiky stavebnictví za období 2022 až červenec 2023 v ČR. Autorka se věnuje dynamice stavební produkce, bytové výstavbě a počtu dokončených bytů, počtu pracovníků ve stavebnictví i výhledu oboru stavebnictví. Graf kvantifikuje bariéry růstu produkce ve stavebnictví za období 2005-2023, v dalším je znázorněn vývoj počtu dokončených bytů za období 1948-2022 (s vrcholem v r. 1975).

Informatika. Počítače

Hannah Murphy

Crisis lets loose a deluge of falsehoods on social media

Krise vypouští na sociálních sítích záplavu nepravd

Financial Times, Vol. 2023, No. 41456 (17.10.2023), p. 2

Článek pojednává o problému šíření dezinformací na sociálních sítích, jako jsou X (dříve Twitter), Telegram a TikTok, které čelí kritice za nedostatečné potlačení falešných informací. Mezi šířené dezinformace patří např. vyvrácené tvrzení o Hamasu a izraelsko-hamaském konfliktu. EU vyšetřuje, jak tyto platformy zpracovávají nelegální obsah a dezinformace. Ukazuje se, že sociální sítě bojují s rostoucím problémem falešných zpráv zejména v kontextu válečných konfliktů.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Jacques de Larosiere

The EU needs to tackle its economic and fiscal slippage

EU musí řešit svůj hospodářský a fiskální skluz

Financial Times, Vol. 2023, No. 41468 (31.10.2023), p. 9

Pohled na aktuální hospodářské problémy Evropské unie. Euro čelí vnitřním rozporům a napětí v eurozóně. Různé rozpočtové politiky členských států a rozdílné přístupy k inflaci vedou k makroekonomickým nerovnováhám. Ekonomický růst eurozóny zaostává za USA a vyskytují se problémy s fragmentací bankovníctví a potřebou unie kapitálových trhů.

Joseph Leahy, James Kynge, Benjamin Parkin

The legacy of China's Belt and Road

Dědictví čínského projektu Nové Hedvábné stezky

Financial Times, Vol. 2023, No. 41461 (23.10.2023), p. 17

Infrastrukturní program Nové Hedvábné stezky (BRI) čelí kritice kvůli dluhovým pastem, korupci a otázkám udržitelnosti. Čína se nyní snaží přeorientovat iniciativu na menší a udržitelnější projekty, podporu zeleného rozvoje, veřejného zdraví a digitální ekonomiky.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Michael Lux

The ambitious customs reform package proposed by the EU Commission

Ambiciózní balíček celních reforem navržený Evropskou komisí

Global trade and customs journal, Vol. 18, (2023) No. 11-12, p. 399-425

Evropská komise připravila nový návrh reformy celního kodexu EU. Jeho součástí je mj. plán na vytvoření datového hubu, který by měl nahradit jiné elektronické systémy či vznik celního úřadu EU. Pokud by byl návrh schválen, dojde k dalšímu posílení celní unie i zvýšení jednotnosti přístupu vůči evropským exportérům a importérům. Článek představuje navrhované změny. - Poznámky. -- Článek je součástí přílohy zabývající se celními reformami. K tomuto tématu viz i články na s. 426-460 (řada z nich se rovněž týká EU).

Thomas Hale, Ryan McMorro, Andy Lin

Beijing pressed on plunging foreign investment

Peking tlačí pokles zahraničních investic

Financial Times, Vol. 2023, No. 41467 (30.10.2023), p. 4

Toky přímých zahraničních investic do Číny výrazně klesají, což představuje výzvu pro pekingskou vládu v době ekonomického zpomalení. V září 2023 došlo k největším poklesům od r. 2014, a to i přes počáteční růst na začátku roku. Tento trend je způsobený zhoršujícími se diplomatickými vztahy s USA a snahami o diverzifikaci dodavatelských řetězců.

Martin Seiwert, Thomas Stölzel, Sonja Álvarez, Horst von Buttlar, Daniel Goffart, Florian Güßgen, Max Haerder, Volker ter Haseborg

Das doppelte Emirat

Dvojaký emirát

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 43, S. 18-25

Katar je nejdůležitějším hospodářským partnerem Německa na Blízkém východě. Dodává plyn, investuje, odebírá zbraně. Ale také financuje teroristickou organizaci Hamás. Tato vzájemná závislost je vystavena zkoušce v podobě teroru proti Izraeli.

Tamás Herzog, Zoltán Kormos

Economic relations between Hungary and Czechia

Ekonomické vztahy mezi Maďarskem a Českou republikou

Statistika, Vol. 60, (2023) No. 3, p. 277-294

Statistika a rozbor hospodářských vztahů České republiky a Maďarska v letech 1994-2022. První část článku sleduje trendy vzájemného obchodu, podíl exportu na cílovém trhu, jeho proměnu v daném časovém rozmezí a specifikuje klíčová odvětví. Druhá část se věnuje oblasti vzájemných přímých zahraničních investic. Studie vychází z dat centrálních bank obou států, dat statistických úřadů a OECD. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.31>

Pinelopi K. Goldberg, Tristan Reed

Growing threats to global trade

Rostoucí hrozby pro světový obchod

Finance & development, Vol. 60, (2023) No. 2, p. 4-9

Studie analyzuje vývoj globalizace od r. 2015 do současnosti a zdůrazňuje, že i přes výzvy, jako jsou protekcionismus a pandemie, se mezinárodní obchod nezmenšil, ale transformoval. V první fázi se objevuje nárůst protekcionismu, druhá fáze je ovlivněna pandemií COVID-19 a třetí začíná ruskou invazí na Ukrajinu, což zvýrazňuje rizika závislosti na jediném zdroji kritických vstupů. Autoři upozorňují na změnu politiky a veřejného mínění vůči globálnímu obchodu a na možný negativní dopad omezení vědecké spolupráce mezi Čínou a USA.

Xiang Biao ; rozhovor vedl Martin Bennighoff

"Die Chinesen sind sehr gut darin, sich der staatlichen Kontrolle zu entziehen"

"Číňané se umí dobře vyhnout státní kontrole"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 220 (14.11.2023), S. 12

Sociální antropolog Xiang Biao, který působí na univerzitě v Halle, v rozhovoru vysvětluje příčiny konce éry rychlého čínského růstu, rekapituluje obrat ve vztazích se Západem a změny, které v čínské společnosti, politice a hospodářství nastaly v důsledku posledních pěti let (zejm. v souvislosti s pandemií koronaviru, proměnou dodavatelské sféry a válkou na Ukrajině).

Vladimír Cába

Jak spolu obchodujeme

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 10, s. 24-26

Bližší pohled na bilanci zahraničního obchodu zbožím České republiky se zeměmi Visegrádské skupiny. Autor charakterizuje dlouhodobé trendy vzájemné obchodní výměny, zaměřuje se na jednotlivé skupiny komodit obchodované v r. 2022 a porovnává objemy vývozu a dovozu ze Slovenska, Polska a Maďarska. Graf dokládá vývoj bilance za období 2020-2022; top 10 komoditních skupin vyvážených z ČR i top 10 komoditních skupin do ČR dovážených ze zemí V4 v r. 2022. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy o Visegrádské čtyřce (historie spolupráce, trhy práce, růst spotřebitelských cen, trendy demografického vývoje) na s. 21-36.

Dan Costin Nitescu, Valentin Murgu, Simona Beatrice Manolache

Multilateral development banks : strategic actors in the new economy?

Multilaterální rozvojové banky : strategické subjekty v nové ekonomice?

E+M Economie a Management = Economics and Management, Vol. 26, (2023) No. 3, p. 145-157

Článek zkoumá roli multilaterálních rozvojových bank v kontextu globálních krizí a jejich význam v novém ekonomickém postavení. Tyto banky jsou klíčovými hráči v geopolitické architektuře, poskytují

financování pro strukturální reformy a programy vládních institucí. Hlavním cílem je podpora udržitelného rozvoje a koordinace úsilí na různých úrovních, včetně podpory přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství. Multilaterální rozvojové banky by měly poskytovat vládám politické vedení pro maximální využití finančních zdrojů a podporu nových investorů a investičních platforem.

Ralph Ossa

Pillar of economic security

Pilíř ekonomické bezpečnosti

Finance & development, Vol. 60, (2023) No. 2, p. 28-30

Článek zdůrazňuje význam silného multilaterálního obchodního systému WTO pro ekonomickou bezpečnost v reakci na globální dodavatelské výzvy, jako jsou pandemie covid-19 a válka na Ukrajině. Příkladem flexibility tohoto systému je Etiopie, která se přizpůsobila válce zvýšením dovozu pšenice z alternativních zdrojů. V článku se uvádí, že globální dodavatelské řetězce se staly méně diverzifikovanými, ale argumentace pro vládní zásah je komplikována tendencí firem podinvestovat nebo přeinvestovat do odolnosti řetězce. Podpora systému WTO a "reglobalizace" je klíčová pro posílení odolnosti globálního obchodu a dodavatelských řetězců.

By Ahmad Lashkaripour and Volodymyr Lugovskyy

Profits, scale economies, and the gains from trade and industrial policy

Zisky, úspory z rozsahu a výnosy z obchodní a průmyslové politiky

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 10, p. 2759-2808

Teoreticky zaměřený příspěvek zkoumá využití restriktivních nástrojů zahraničněobchodní politiky k nápravě alokační neefektivnosti v domácí ekonomice. Alokační neefektivnost je zde způsobena úsporami z rozsahu (scale economies) nebo přírůžkami vytvářejícími zisk (profit-generating markups). S pomocí speciálních modelů je zjištěno, že jednostranná restriktivní opatření jsou neefektivní k nápravě alokační neefektivnosti domácí ekonomiky, prospěšná je naopak koordinace průmyslových politik mezi různými zeměmi. - Poznámky.

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 30.9.2023

Clo-douane, Sv. 57, (2023) č. 10, s. 12-13

Zůstatky na účtech celní správy ČR ke dni 30.9.2023. Celkové zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech CS. Dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Podnik a podnikání

Alice Hancock

Czech minister questions Křetínský media role

Český ministr zpochybňuje úlohu médií vlastněných Křetínským

Financial Times, Vol. 2023, No. 41451 (11.10.2023), p. 9

Český ministr energetiky Jozef Síkela kritizoval noviny vlastněné miliardárem Danielem Křetínským za útoky na jeho osobu týkající se vládní akvizice společnosti Net4Gas, o kterou měla zájem i Křetínského skupina EPH. Síkela považuje akvizici za důležitou pro energetickou bezpečnost Česka a varuje před vlivem Křetínského v médiích.

Entwicklung der Eigenkapitalquoten und Umsatzrenditen während der Coronavirus-Pandemie und des russischen Angriffskrieges auf die Ukraine : empirische Befunde aus DAX, MDAX, SDAX und TecDAX

Vývoj ukazatelů vlastního kapitálu a rentability tržeb během pandemie koronaviru a ruské útočné války na Ukrajinu : empirická zjištění z indexů DAX, MDAX, SDAX a TecDAX

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 40-41, S. 2321-2329

Článek zkoumá, zda trend růstu vlastního kapitálu a hodnot ukazatele rentability tržeb, který bylo možné prokázat během pandemie koronaviru, bude pokračovat i po ruské invazi na Ukrajinu. Za tímto účelem jsou opět analyzovány společnosti z indexů DAX, MDAX, SDAX a TecDAX z hlediska ukazatelů

vlastního kapitálu a rentability tržeb. Srovnání účetních období 2012-2022 ukazuje, že mezi vysokými hodnotami ukazatele vlastního kapitálu a vysokými ročními výsledky neexistuje žádná korelace. - Poznámky. -- Navazuje na článek Entwicklung der Eigenkapitalquoten während der Coronavirus-Pandemie, v Betrieb č. 14/2022, s. 817-823.

Antoine Gara, Eric Platt, Will Louch

High rates start to pummel dealmakers

Vysoké sazby začínají trápit obchodníky

Financial Times, Vol. 2023, No. 41470 (2.11.2023), p. 15

Investoři soukromého kapitálu se v současnosti potýkají s obtížemi při refinancování vysokých dluhů a zvyšujícími se náklady na financování. Reagují na to finančním inženýrstvím, jako jsou půjčky proti aktivům fondů a odloženými platbami úroků, což však zvyšuje celkovou dluhovou zátěž. Rostoucí úrokové sazby vedou k vyšším mírám nesplácení a ztrátě kontroly nad investicemi, což vyvolává nejistotu ohledně budoucích výnosů z investic.

Hana Kubcová, Václav Tittelbach

Obecné požadavky na vykazování informací o udržitelnosti v souladu se standardy ESRS od roku 2024

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 11, s. 20-26

Evropské standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS) upřesňují informace, které podniky vykazují ve zprávě o udržitelnosti, a mají vést ke zveřejňování relevantních, spolehlivých a srovnatelných informací. Článek přináší základní informace o standardech ESRS 1 a ESRS 2. Cílem ESRS 1 je umožnit, aby uživatelé porozuměli struktuře standardů ESRS, používaným pravidlům pro vypracování, základním pojmům a obecným požadavkům na přípravu a prezentaci informací o udržitelnosti. Člení se na 9 částí, které se týkají: kategorií standardů, oblasti vykazování a pravidel pro vykazování; kvalitativních charakteristik; dvojí významnosti; náležitá péče (due dilligence); hodnotového řetězce; časových horizontů; přípravy a prezentace informací; struktury zprávy o udržitelnosti; propojení s ostatními částmi podnikového výkaznictví a souvisejícími informacemi. Standard ESRS 2 obsahuje podrobnější požadavky na vykazování informací, které jsou společné pro všechny podniky spadající do rozsahu působnosti směrnice CSRD. Obsahuje 5 základních částí (základ pro sestavení zprávy o udržitelnosti; správa a řízení podniku; strategie; řízení dopadů, rizik a příležitostí; ukazatele a cíle). - Poznámka. -- K tématu viz také Daňový a účetní TIP č. 23/2023, s. 3-7.

Daniel Otte

Reform im Gesellschaftsrecht : Neuerung zum 1. Januar 2024

Reforma práva obchodních společností novinky od 1. ledna 2024

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 220 (14.11.2023), S. 36

Bliže k připravované reformě práva obchodních společností, která aplikuje stejnou právní úpravu pro usnášenischopnost kapitálových společností i pro osobní společnosti. Usnášení osobních společností dosud nepodléhalo jednoznačné právní úpravě a chybná či sporná usnesení mohli podílníci postoupit pouze krajským soudům, čímž mohlo být rozhodnutí zneplatněno. Návrh zákona pro případy nedostatku usnášenischopnosti osobních obchodních společností tak kopíruje akciové společnosti.

Camilla Hodgson, Stefania Palma

The regulator vs the retailer

Regulátor vs. prodejce

Financial Times, Vol. 2023, No. 41442 (30.9.2023), p. 7

Federal Trade Commission (FTC), jako regulátor hospodářské soutěže v USA, společně se 17 státy podal v září 2023 žalobu proti Amazonu za zneužívání jeho monopolního postavení. Žaloba se soustředí na to, jak Amazon údajně zneužívá svou dominantní pozici, což by mohlo vést k vyšším cenám a slabším službám pro spotřebitele. Amazon považuje žalobu za chybnou a brání se, že jeho obchodní praktiky jsou legální.

Tereza Vaňkátová

Vnímání škodlivosti kartelů ze strany české veřejnosti : průzkum trhu

Obchodní právo, Sv. 32, (2023) č. 10, s. 2-18

Cílem článku je přispět k výzkumu optimálního vymáhání pravidel na ochranu hospodářské soutěže, a to průzkumem, zda česká veřejnost vnímá uzavírání kartelových dohod jako něco škodlivého, co by mělo být postihováno sankčními mechanismy. - Poznámky.

Jíří Rahm

Zákon, který pomůže firmu udržet při životě

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 10, s. 16-17

První díl seriálu článků zaměřeného na nový zákon o preventivní restrukturalizaci č. 284/2023 Sb. V této části autor rozebírá účel preventivní restrukturalizace a porovnává ho s insolvenčním řízením. Preventivní restrukturalizaci popisuje jako zákonem upravený proces uzavírání speciální dohody (restrukturalizačního plánu), se kterou nemusí za každých okolností souhlasit všechny dotčené strany. Zákon zajišťuje určitou míru ochrany pro jednání o řešení finančních obtíží podnikatele s dotčenými stranami prostřednictvím zavedení dvou nových druhů moratorií (individuální moratorium, všeobecné moratorium). Mezi jeho hlavní účel autor řadí zajištění vyššího stupně ochrany pro řešení finančních obtíží, překnutí nesouhlasu menšiny věřitelů a ukotvení závazných pravidel pro transparentnost jednání.

Pojišťovnictví. Sociální péče

By Alex Gershkov, Benny Moldovanu, Philipp Strack, and Mengxi Zhang

Optimal insurance : dual utility, random losses, and adverse selection

Optimální pojištění : duální užitek, náhodné ztráty a nepříznivý výběr

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 10, p. 2581-2614

Autoři v teoreticky zaměřeném článku analyzují zobecnění problému monopolu na trhu s pojištěním za předpokladu nepříznivého výběru a s náhodným rozdělením ztrát. Rozdělení ztrát může být v korelaci s rizikovým parametrem subjektu, přičemž tento rizikový parametr není veřejně znám. Od převažující literatury se tento model liší averzí ekonomických subjektů k riziku, která může být znázorněna prostřednictvím duální funkce užitku (dual utility function). Model je v souladu s pozorovaným chováním klientů a dokáže předvídat v praxi nejčastější pojistné smlouvy. - Poznámky.

By Dhruva Bhaskar, Andrew McClellan, and Evan Sadler

Regulation design in insurance markets

Podoba regulace na trzích s pojištěním

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 10, p. 2546-2580

Teoreticky zaměřený příspěvek se zabývá regulací na trzích s pojištěním. Poskytovatelé pojištění navrhuji spotřebitelům uzavření smlouvy, spotřebitelé si vybírají z dostupné nabídky, přičemž dohledové instituce vytvářejí pravidla, jež tuto nabídku ovlivňují. Trhy s pojištěním jsou zatíženy neefektivitou a může vznikat cenová diskriminace. Teorie prezentovaná v článku ukazuje, za jakých předpokladů může dohledová instituce využít informace z firem a přimět je rozšířit nabídku o další možnosti. - Poznámky.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Analýza cen bytů v okresních městech : Blansko vede v poklesu cen bytů

Profi poradenství & finance, Sv. 11, (2023) č. 9, s. 30-33

Regionální statistika cen bytů na úrovni okresů v České republice. Soustředila se na byty v osobním vlastnictví o rozloze 60 až 90 metrů čtverečních. Analýza ukázala, že ceny bytů klesly o více než 10 % v 21 ze 76 zkoumaných měst a že se doba inzerce na realitních portálech zvyšuje. Tabulky přehledně zobrazují vývoj cen bytů v jednotlivých okresních městech, jejich změnu oproti prvnímu pololetí r. 2022 a počet realizovaných prodejů v období 2015-2023. -- Vývoj cen bytů, domů a pozemků ve 2. čtvrtletí 2023 dle HB Indexu detailně rozebírá příspěvek na s. 36-37.

David Keohane, Leo Lewis, Kana Inagaki

Tokyo luxury apartment prices hit 33-year high

Ceny luxusních bytů v Tokiu dosáhly 33letého maxima

Financial Times, Vol. 2023, No. 41464 (26.10.2023), p. 4

V Tokiu rostou ceny nemovitostí a dosahují nejvyšších úrovní od 80. let 20. století. Hlavními kupci jsou bohatí Japonci, ale i zahraniční investoři, kteří využívají slabého jenu. Velkou roli hraje nízká nabídka, přičemž počet dostupných bytů v centrálním Tokiu je nejnižší za posledních 20 let.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

José María Barrero, Nicholas Bloom, and Steven J. Davis

The evolution of work from home

Vývoj práce z domova

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 4, p. 23-49

Pandemie nemoci covid-19 vyvolala prudký nárůst práce z domova. Homeoffice by však v takové míře nebyl možný, kdyby dříve nedošlo k rozvoji videokonferenčních platforem, cloudových služeb či programů pro týmovou spolupráci. Mnozí lidé u práce z domova zůstali i poté, co skončila protipandemická opatření. Autoři v této souvislosti řeší, proč k tomu došlo. Mj. analyzují míru práce z domova v USA od propuknutí pandemie podle odvětví, hustoty populace, demografických charakteristik zaměstnanců; krátce se vyjadřují k vývoji v jiných zemích a dále hodnotí dopady zvýšené práce na dálku na mzdy, produktivitu a inovace. - Poznámky. -- K tématu "Po pandemii" viz i další články v čísle (s. 3-22, 51-70).

Alžběta Vejvodová, Veronika Kinclová, Martina Mazůrková

Novela zákoníku práce je účinná : legalizuje, co dřív bylo tabu

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 10, s. 18-20

Shrnutí změn, které do českého pracovního práva přináší novela zákoníku práce č. 281/2023 Sb. s účinností od 1.10.2023. Přehledně je popsána nová úprava home officu (výkon práce na dálku); rozšíření informační povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci; usnadnění uzavírání a doručování některých klíčových dokumentů a elektronizace doručování; klíčové změny dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti účinné od 1.1.2024. -- Novelu představuje též příspěvek v čas. UNES č. 11/2023, s. 15-22.

Ladislav Jouza

Významné změny v zákoníku práce – jaká nová pravidla platí pro práci na dálku a dohody?

Bulletin advokacie, Sv. 2023, č. 10, s. 9-14

Přehled nejdůležitějších změn, které přináší novela zákoníku práce č. 281/2023 Sb. s účinností od 1. října 2023. Novela zapracovává směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem a 2019/1152 o transparentních předvídatelných pracovních podmínkách. Dále jsou v ní upravena některá ustanovení související s novými prvky v ekonomické oblasti, např. práce na dálku (home office); rozvíjející se elektronická komunikace, která má odraz v doručování písemností; flexibilita pracovněprávních vztahů, zejména v podobě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr apod. - Poznámky.

Frank Specht

Zielmarke 14 Euro : Mindestlohn

Kýžený mezník 14 eur : minimální mzda

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 222 (16.11.2023), S. 8

Představitelé odborů v sektoru služeb a pohostinství (NGG, Nahrung-Genuss-Gaststätten) požadují zvýšení minimální mzdy v Německu na 14 eur za hodinu. Argumentují mj. skutečností, že zvýšení minimální mzdy by zaměstnancům na spodní hranici příjmového spektra přineslo 23 miliard eur, což by mohlo ulehčit spolkovému rozpočtu. Minimální mzda v Německu byla v říjnu minulého roku zvýšena na 12,77 eur a od 1.1.2024 bude dále navýšena na 12,82 eur.

Právo

Jaroslav Svejkovský, Vít Lederer

K významu a neměnnosti statutu svěřenského fondu

Ad Notam, Sv. 29, (2023) č. 3, s. 3-7

Autoři nejprve identifikují pojmové znaky a konstitutivní předpoklady svěřenského fondu v českém právu, dále se zaměřují na otázku neměnnosti statutu jako jeden ze základních principů fungování svěřenského fondu. Zdůrazňují, že unikátnost a výhoda svěřenského fondu spočívá v tom, že pravidla určená zakladatelem při vyčlenění majetku jsou, až na možné intervence soudu, neměnná a všichni je musí respektovat. Názory, podle kterých je možné měnit podmínky fungování svěřenského fondu dodatečně projevem vůle zakladatele, svěřenského správce či jiné osoby, byť za předpokladu, že statut s takovým postupem počítá, označují autoři za nesprávné. - Poznámky.

Petr Zima

Ke dvěma aspektům využití umělé inteligence v oblasti práva

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 20, s. 712-715

Umělá inteligence rychle nabývá na významu i v oblasti práva. Příspěvek se věnuje možnostem, předpokladům a přípustnosti uplatnění umělé inteligence v soudním řízení a dále jejímu využití při predikci výsledků soudního řízení. Autor se nejprve zaměřuje na definici AI, dále rozebírá její použití jako důkaz v soudním řízení (vychází z procesu dokazování u některých zahraničních rozhodnutí, většinou z oblasti trestního práva). Představuje rovněž použití umělé inteligence jako nástroje předvídání soudních rozhodnutí (v USA, Francii, program lexmachina.com). V závěru identifikuje problematické oblasti využití AI ve zkoumané oblasti práva. - Poznámky.

Veronika Bernardinová

Ochrana oznamovatelů ve vztahu k obchodní korporaci

Obchodní právo, Sv. 32, (2023) č. 10, s. 19-29

Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, s sebou přináší pro obchodní korporace, splňující stanovená kritéria, celou řadu povinností. Jde především o povinnost zavést vnitřní oznamovací systém jakožto interní kanál pro oznamování vybraného protiprávního jednání. Článek poskytuje obchodním korporacím základní přehled o tom, které z uvedených povinností se jich v souvislosti s přijetím zákona týkají, upozorňuje na dostupné výklady jednotlivých institutů a předkládá praktický návod, jak postupovat při přijímání oznámení o možném protiprávním jednání. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 21, (2023) č. 11

Fondy příspěvkové organizace - rezervní fond, fond investic, fond odměn (1. část) (s. 3-6); Novela zákoníku práce (s. 15-22); Výbory pro audit subjektů veřejného zájmu (s. 23-27); Návrh zákona o hromadném občanském soudním řízení (s. 31-32).

Statistika. Demografie. Sociologie

David E. Bloom, Leo M. Zucker

Aging is the real population bomb

Stárnutí je skutečnou populační bombou

Finance & development, Vol. 60, (2023) No. 2, p. 58-61

Příspěvek se zabývá výzvami spojenými se stárnutím světové populace, která v listopadu 2022 dosáhla 8 miliard. Zdůrazňuje, že hlavním demografickým trendem není již rychlý růst populace, ale její stárnutí v důsledku poklesu porodnosti a zvyšování průměrné délky života. Tento trend přináší zdravotní, sociální a ekonomické výzvy, které vyžadují změny v životním stylu, investice do vzdělávání a infrastruktury, změn politik a technologických inovací. Autoři zdůrazňují nutnost připravenosti a adaptace na tyto změny s ohledem na udržitelný rozvoj.

Janka Ariella Tarjáni, Noémi Kalló, Imre Dobos

Evaluation of digital development based on the International Digital Economy and Society Index 2020 data

Hodnocení rozvoje digitalizace založené na datech Indexu mezinárodní digitální ekonomiky a společnosti 2020

Statistika, Vol. 60, (2023) No. 3, p. 355-373

Bližší pohled na využitelnost modelu International Digital and Society Index (I-DESI), prostředku Evropské komise pro sběr a porovnání dat o digitální transformaci a technologickém pokroku ekonomik. Článek prostřednictvím několika statistických metod, nezahrnutých v oficiální zprávě (diskriminantní, varianční, korelační a faktorová analýza), zkoumá, zda jsou v modelu rozdíly mezi členskými a nečlenskými zeměmi EU, zda je možno definovat skupiny zemí na základě společných rysů a jaké části indexu se překrývají. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.21>

Alžběta Zíková, Jitka Veselá

Forecasting analysis of stock prices on European markets using the ARIMA-GARCH model

Prognostická analýza cen akcií na evropských trzích s využitím modelu ARIMA-GARCH

Statistika, Vol. 60, (2023) No. 3, p. 342-354

Rozbor efektivity modelů ARIMA a ARIMA-GARCH, zejm. srovnání jejich schopnosti popsat variability, při aplikaci na vybraná data české, rakouské, německé, polské a britské burzy cenných papírů v letech 2000-2022. Autorky docházejí k závěru, že model ARIMA nemůže být aplikován na většinu modelových příkladů, zatímco ARIMA-GARCH se ukázal být efektivním nástrojem analýzy dat z finančních trhů zmíněných zemí, ačkoli model nebyl příliš úspěšný v predikci vývoje cen akcií. V predikci při vyšších nárocích oba modely shodně selhaly, příčinu autorky spatřují v rostoucím množství proměnlivých a stěžejně předvídatelných faktorů, které ovlivňují ceny akcií na finančních trzích. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.4>

Stanislava Hronová, Richard Hindls, Luboš Marek

The relationship between monetary aggregates and inflation : the case of Czech Republic

Vztah mezi monetárními agregáty a inflací : případ České republiky

Statistika, Vol. 60, (2023) No. 3, p. 262-276

Článek studuje vztah mezi inflací a měnovými agregáty a snaží se najít souvislost mezi změnami v peněžní zásobě a výslednou mírou inflace v České republice. Analyzuje měsíční data z let 2002-2022. Analýza neprokázala statisticky významnou souvislost mezi jednotlivými peněžními agregáty a inflační mírou. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stst.2023.24>

Petr Musil

Statistika cen energií

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 10, s. 16-17

Seznámení se statistikou cen energií placených domácnostmi v ČR se zaměřením na jejich metodologii. Jedná se o statistiku cen energií zahrnutou do indexu spotřebitelských cen a o strukturální statistiku průměrných cen elektřiny a zemního plynu, která je sestavována v pololetní, resp. roční periodicitě. Původní metoda, kterou ČSÚ používal v této strukturální statistice do letošního září, vycházela z ceníkových cen pro domácnosti. V dobách turbulentního vývoje na trhu s energiemi se ukázalo, že uvedená metoda má svoje limity a nelze ji k přesnému odhadu skutečně placených cen využít. ČSÚ tedy ve spolupráci s ERÚ vytvořilo novou metodiku, která reflektuje skutečně placené ceny energií. Ta je v článku představena. Tabulka ukazuje cenu elektrické energie a zemního plynu včetně všech poplatků od 1. pololetí r. 2021 do 1. pololetí r. 2023, grafy dokládají rozdíl ve výpočtu průměrné ceny elektřiny a zemního plynu podle původní a nové metody.

Účetnictví

Digitalizace - potenciál pro efektivní práci s účetními daty

Účetnictví, Sv. 2023, č. 11, s. 3-31

Ústředním tématem tohoto čísla časopisu je digitalizace v účetnictví. Jednotlivé články se zabývají mj. historií digitalizace účetních dokumentů, využitím digitalizace k ekonomickému rozhodování, podepisováním elektronických dokumentů, digitalizací účtenek, či budoucností účetní profese v době digitalizace.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Účetnictví**Sv. 27, (2023) č. 11**

Historie a současnost digitalizace dokumentů a automatizace procesů v účetnictví (s. 3-6); Využití digitalizace k ekonomickému rozhodování (s. 12-18); Digitalizace účtenek: veřejná služba, nebo soukromý luxus? (s. 19-24); Když účtuje stát - Státní pokladna (s. 25-26); Digitalizace s lehkou hlavou II: podepisování a pečetení elektronických dokumentů (s. 27-29); Mimořádná událost: úmrtí OSVČ (s. 41-43); Ukončení podnikání z důvodu úmrtí podnikatele OSVČ (s. 44-49); Ochrana oznamovatelů - horká právní novinka v českém právním prostředí (s. 50-53).

Účetnictví v praxi**Sv. 27, (2023) č. 11**

Podnikající zaměstnanec a jeho obchodní majetek (s. 4-8); Oprava základu daně u nedobytných pohledávek (s. 9-12); Možnosti zrušení registrace plátce DPH (s. 13-16); Praktické dopady konsolidačního balíčku na nemovité věci od 1.1.2024 (s. 17-19); Cizí měna v interpretacích Národní účetní rady (s. 20-22); Cirkulární ekonomika a její souvislost s vykazováním zpráv o udržitelnosti (s. 23-26); Průvodce Koordinačními výbory (s. 27-34); Dohody a řešení pojistného vztahu ve zdravotním pojištění (s. 35-36).

Veřejná správa**Zkrácené obsahy časopisů**

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 29, (2023) č. 11**

Ozdravný balíček prošel sněmovnou (s. 12); Některé obce mohou mít své vklady ze zákona pojištěné. Jak na to? (s. 13); Jak loni a během posledních sedmi let hospodařila vybraná statutární města? (s. 14-15); Obce versus král, holčička s kočkou a vládní balíček na cestu rokem 2024 (s. 16-17); Do dopravní infrastruktury napřesrok půjde přes 150 miliard korun (s. 20); První krůčky, které mají vést k úspoře energie v Praze, už byly učiněny (s. 28-29); Systém záloh není strašák, ale funkční řešení pro cirkularitu nápojových obalů, říká mluvčí Iniciativy pro zálohování (s. 36-37); Digitalizace veřejné správy: trendy, potřeby a vize (s. 45); Energie a jejich ceny nejsou už největším strašákem veřejnosti (s. 55); Věčné téma: jak přistupovat k pojmu úředník? (s. 62-63); Ke smlouvám a jejich uzavírání podle nového občanského zákoníku (s. 63-65); Sociálně a environmentálně odpovědné zadávání v případě veřejných zakázek malého rozsahu? (s. 66).

Veřejná správa**Sv. 34, (2023) č. 11**

Kvalitní veřejná správa: dostupnost, efektivita, kompetence (s. 4-5); Rýsuje se další možnost meziobecní spolupráce v podobě institutu společenství obcí (s. 6-7); Společně se dá vytvořit cyklostezka, postavit škola i rozvíjet kvalitní tým (s. 8-10); Zahraniční pohled: obce prosperují díky vzájemné spolupráci (s. 11-12); Eliška Olšáková: Sňatek bude možné uzavřít i bez matrikáře. Oddat vás bude moci poslanec nebo senátor (s. 14-17); Perspektivy využití geolokačních dat mobilních operátorů ve veřejné správě (s. 18-20); Být v bezpečí v online světě. Příručka pro mladé se promítá na školách (s. 21); Legislativa v oblasti energetiky musí být jednoduchá, shodují se starostové (s. 22-23); Jmenováním správcem obce se stanete tak trochu součástí obce (s. 24-25); Diskusní setkání k praxi zákona o kontrole (s. 26); Zapojení obce do akce Milostivé léto (s. 27); Moravské náměstí v Brně získalo titul Park roku 2023 (s. 30-31); Prosperující regiony, silnější Evropa (s. 32-33); Přehledně z EU: Prezident Petr Pavel vystoupil na plénu Evropského parlamentu (s. 34-35); Profilování a automatizované rozhodování - ochrana osobních údajů (s. 36-37).

Veřejné finance. Rozpočet

After the flood

Po záplavě

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9373, p. 69

Príspevek se v návaznosti na různé studie i letošní překlad knihy B. Eichengreena „In Defence of Public Debt“ do čínštiny zabývá proměnlivým přístupem Číny k zadlužování. Přílišná fiskální zdrženlivost Číny mohla podle některých ekonomů za nynější slabý hospodářský růst a hrozící deflaci. Přesně před 15 lety v době finanční krize se naopak Čína k výraznému stimulu ekonomiky uchýlila, což k hospodářskému růstu pomohlo. Vedlejší účinky dřívějšího fiskálního stimulu by ale neměly být argumentem proti podobným opatřením v současnosti, spíš by měly posloužit jako poučení, jak stimuly lépe nastavit.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Ampel stellt gesamten Haushalt infrage

Koalice zpochybňuje rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 225 (21.11.2023), S. 6-7

Rozhodnutí Spolkového ústavního soudního dvora v Karlsruhe o možnostech využití financí na zastropování cen energií znamená podle spolkového ministra hospodářství R. Habecka i neústavnost využití Hospodářského stabilizačního fondu (Wirtschaftsstabilisierungsfond, WSF) a v důsledku celého návrhu rozpočtu. Článek se blíže zabývá otázkou neústavnosti využití WSF, neboť jej rozsudek nezmiňuje. Rovněž je zmíněna reakce vládní koalice a politická debata s opozicí. -- K tématu viz také související komentář na s. 13.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Der Bund leidet unter der Zinswende

Spolková vláda strádá pod vysokými úrokovými sazbami

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 211 (1.11.2023), S. 7

Blíže k „bumerangovému efektu“ spolkových emisí dluhopisů, kdy vysoké úrokové sazby umožňovaly jejich ziskový prodej investorům po včasném nákupu po emisi. Praxe je terčem kritiky Vědecké rady při Spolkovém ministerstvu financí. V období od r. 2012 do r. 2022 vykázala tato praxe zisk spolkové pokladně ve výši 45,5 miliardy eur, v důsledku růstu sazeb se však od r. 2022 jedná o ztrátu ve výši 16 miliard eur.

Ian Johnston, Mary McDougall

EU faces scepticism over role as 'real player' in debt arena

EU čelí skepsi ohledně své role "skutečného hráče" v dluhové aréně

Financial Times, Vol. 2023, No. 41453 (13.10.2023), p. 9

Dluh Evropské unie má do r. 2026 vzrůst na 900 miliard eur kvůli financování obnovy po pandemii a podpory Ukrajiny. S rostoucími úrokovými sazbami a koncem programu NextGenerationEU se EU bude muset vypořádat s vyššími úrokovými náklady a politickými výzvami při žádání členských států o další financování.

Jude Webber

How will Ireland put its newfound wealth to work?

Jak Irsko využije své nově nabyté bohatství?

Financial Times, Vol. 2023, No. 41444 (3.10.2023), p. 15

Irsko čelí problémům s infrastrukturou a bytovou krizí. Přestože země zaznamenala rekordní příjmy z korporáční daně, vláda se snaží obezřetně investovat do udržitelnější ekonomiky a infrastruktury. Chystá se zřídit státní investiční fondy, ale zároveň se snaží vyhnout riziku inflace. Země se také potýká s výzvami jako je stárnutí populace, potřeba investic do zelených technologií a rostoucí chudoba.

Heike Anger, Jan Hildebrand

Kippt Karlsruhe den 60-Milliarden-Trick der Ampel? : Haushalt

Zvrátí Karlsruhe šedesátimiliardový trik koalice? : rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 221 (15.11.2023), S. 8-9

Souhrnný přehled předních otázek, které souvisejí s rozhodnutím německého Spolkového ústavního soudu o možnostech využití mimořádných finančních prostředků v rámci dodatku ke spolkovému

rozpočtu na r. 2024. Článek přehledně shrnuje celou kauzu se zaměřením na vymezení kompetencí mezi ústavním soudem, vládou a Bundestagem. Současně přináší stručné, ale přehledné shrnutí dalších zásadních otázek, mj. shrnutí argumentací obou stran, postoje opozice, přehled sporných finančních prostředků, resp. zvláštních fondů i možné důsledky neschválení rozpočtu.

Malte Fischer

Lockruf des Geldes

Vábení peněz

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 46, S. 34-35

Mohou škrty v peněžních a sociálních dávkách pro žadatele o azyl v Evropě a především v Německu zastavit masovou imigraci? To samo o sobě nestačí, tvrdí věda.

The Treasury trap : governing Britain

V pasti ministerstva financí : politické řízení ve Velké Británii

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9372, p. 17

Článek popisuje (a do určité míry kriticky hodnotí) fungování britského ministerstva financí (Treasury). Britské ministerstvo financí se odlišuje od ministerstev financí jiných zemí tím, že zastává zároveň úlohu "ministerstva hospodářství" - v jiných zemích bývají obě role oddělené. Dle článku má britské ministerstvo financí tendenci až příliš hledět na rozpočtovou odpovědnost, což může brzdit prospěšné projekty, které by podpořily hospodářský růst. Kritizována je rovněž orientace britského úřadu na krátkodobý časový horizont (záplatování zdravotnictví z prostředků z kapitálového rozpočtu). V závěru jsou nastíněna možná řešení zmíněných problémů (rozdělení úřadu na dva by však bylo chybou). -- K tématu viz i rozsáhlejší článek na s. 27-29 ("Treasury island: the finance ministry"), který je zároveň součástí nepravidelné tematické sekce "Reforming the British State".

Martin Greive, Moritz Koch, Carsten Volkery, Christian Wermke

Wann erfasst der Zinsschock die EU?

Kdy zasáhne EU šok z úrokových sazeb?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 208 (27.10.2023), S. 10

Nadcházející ukončení činnosti evropského fondu obnovy v r. 2026, jehož součástí jsou i odkupy státních dluhopisů zemí eurozóny Evropskou centrální bankou, vyvolává otázky k důsledkům politiky vysokých úrokových sazeb ECB, zejména ohledně růstu nákladů na obsluhu státního dluhu. V Německu, zemi s tradičně nízkým zadlužením vůči HDP, náklady v letech 2021-2023 vzrostly bezmála desetinásobně (ze čtyř miliard eur v r. 2021 na 40 miliard v r. 2023). Nejohroženější zemí je v tomto ohledu Itálie s veřejným dluhem ve výši 142,2 % HDP ke konci druhého letošního kvartálu. Článek poukazuje na pokles italského ratingu společnosti Moody's (Baa3), dlouhodobě deficitní veřejné finance, stručně shrnuje současnou veřejnou debatu na dané téma v Německu (i ve vztahu ke spolkovým financím) a možné dopady pro eurozónu jako celek.

Životní prostředí

Rachel Millard

A chill wind blows : renewable energy

Chladný vítr vane : obnovitelná energie

Financial Times, Vol. 2023, No. 41469 (1.11.2023), p. 15

Průmysl větrných farem čelí výzvám, jako jsou rostoucí náklady na financování a problémy v dodavatelském řetězci. Tyto problémy vedly až ke stažení či přehodnocení dohod s některými vývojáři v USA a Velké Británii. Vývojáři větrných elektráren lobbují za podporu vlád a regulátorů pro dlouhodobé smlouvy, které odrážejí vyšší náklady na výstavbu a financování.

The new economy net zero needs : special report: carbon-dioxide removal**Nová ekonomika, která je zapotřebí k dosažení uhlíkové neutrality : zvláštní zpráva: odstraňování oxidu uhličitého**

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9373, centr. sect. (16 p.)

Zvláštní příloha se v souvislosti s listopadovou klimatickou konferencí COP28 v Dubaji zabývá možnostmi odstraňování oxidu uhličitého z atmosféry (carbon-dioxide removal, CDR). Zmírněny jsou nejen technické aspekty odstraňování oxidu uhličitého, ale i související ekonomické stránky (systémy oceňování emisí).

Iuliana Claudia Stoian (Bobalca), Raluca Irina Clipa, Mihaela Ifrim, Anca Elena Lungu

Perception regarding European Green Deal challenges : from environment to competition and economic costs**Vnímání výzev spojených s evropským Green Dealem : od životního prostředí ke konkurenci a ekonomickým nákladům**

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 26, (2023) No. 3, p. 4-19

Studie se zabývá vyhodnocením evropského Green Dealu (Zelené dohody pro Evropu) z hlediska udržitelného rozvoje a energetické bezpečnosti. Analyzuje výhody a nevýhody politik EU souvisejících s Green Dealem, a to na základě průzkumu a rozhovorů se studenty ekonomie. Zjišťuje zejména vnímání ekonomických externalit a dopadů ekonomických politik na výzvy, které představuje. Výzkum odhalil některé náklady spojené s mezinárodními finančními transakcemi a konkurencí, ale i hlavní výhody, jako je ochrana životního prostředí. Autoři upozorňují na potřebu pečlivějšího nastavení politických opatření a rozšíření výzkumu vnímání energetické politiky pro lepší veřejné pochopení a přijetí jejích výhod.

Peggy Hollinger

The pursuit of space-based solar energy**Snaha o využití sluneční energie ve vesmíru**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41457 (18.10.2023), p. 15

Vědci z Caltechu demonstrovali možnost bezdrátového přenosu solární energie ze satelitu ve vesmíru na Zemi, což otevírá cestu k revoluci ve vesmírné solární energii. S rostoucím tlakem změn klimatu a pokroky ve vesmírné ekonomice se vlády a výzkumníci celého světa, včetně Číny a Velké Británie, zaměřují na využití této technologie. Přestože technologie čelí výzvám jako jsou bezpečnost a regulace, vesmírná solární energie se stává slibným směrem v obnovitelných zdrojích energie.

Životní úroveň

Branko Milanović ; rozhovor vedl Dieter Schnaas

"Ungleichheit muss kein Problem sein"**"Nerovnost nemusí být problém"**

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 44, S. 38-40

Rozhovor s ekonomem Branko Milanovićem o nerovnováze v rozdělování příjmů, poučení z ekonomické historie a prozatímním konci jeho "sloního grafu", který původně ukazoval situaci od r. 1988 do r. 2008. Milanović zkoumal, jak lidem po celém světě rostly příjmy. Vyšel mu graf, který vypadá jako slon z boku. Milanović na křivce ukázal, že z globalizace nejvíc profitovala střední třída v zemích jako Čína a Indie a ti vůbec nejbohatší lidé po celém světě. Naopak příjmy těch nejchudších se nezvýšily téměř vůbec. Autor nyní své výpočty rozšířil o dalších 10 let. A ukázalo se, že sloní graf už neplatí. Příjmy chudých lidí se v procentuálním vyjádření zvýšily mnohem víc než příjmy bohatých.

Sandra E. Black, Paul J. Devereux, Fanny Landaud, and Kjell G. Salvanes

Where does wealth come from? : measuring lifetime resources in Norway**Odkud pochází majetek? : měření zdrojů majetku v průběhu života v Norsku**

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 4, p. 115-136

V řadě zemí po celém světě roste majetková nerovnost. Samotná výše majetku však nemusí být vypovídající, vzhledem k tomu, že majetek roste nejen díky růstu příjmů, ale i díky rozhodnutím domácností, jak peníze využít (úspory, výdaje či investice). Výše majetku různých jedinců tak může být stejná, majetek však může pocházet z různých zdrojů a stejně tak se může lišit výše majetku u lidí se

stejnými příjmy. Autoři v článku s pomocí úředních dat z Norska zkoumají příležitost akumulovat majetek mezi jednotlivci. Vytvářejí speciální „indikátor zdrojů majetku během života“ (measure of lifetime resources) a hodnotí, do jaké míry jsou tyto zdroje v korelaci s čistým bohatstvím; jaké jsou nejdůležitější zdroje majetku a jak se liší dle věku a napříč rozdělením zdrojů a jaký vliv má použití tohoto indikátoru na výši nerovností oproti tomu, když se nerovnost měří jinými metodami. - Poznámky. -- K tématu "majetek"/"bohatství" viz i další příspěvky v čísle (s. 71-90, s. 91-114, s. 137-154).

Ostatní

John Negroponte ; rozhovor vedl Julian Heißler

"Nur Kontakte verhindern Kriege"

"Válkám zabrání pouze kontakty"

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 43, S. 34-35

Rozhovor s vrcholným americkým diplomatem J. Negropontem o tom, jak vidí americkou roli na Blízkém východě, na Ukrajině a na Tchaj-wanu.

Annamaria Lusardi and Olivia S. Mitchell

The importance of financial literacy : opening a new field

Význam finanční gramotnosti : vznik nového oboru

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 4, p. 137-154

Autorky v článku shrnují zjištění vyplývající z přibližně dvacetiletého zkoumání finanční gramotnosti a finančního rozhodování ve Spojených státech. Použitou metodiku vytvořenou na přelomu tisíciletí převzala i řada jiných států a finanční gramotnost se stala samostatným tématem výzkumu a jako předmět se rozšířila i ve školách. V příspěvku je blíže popsána kvantifikace finanční gramotnosti, vliv finanční gramotnosti na finanční rozhodování, možné směry výzkumu do budoucna, náplň výuky finanční gramotnosti a vliv na nastavení programů a politik. Článkem se prolínají konkrétní závěry z USA např. o rozdílech v úrovni finanční gramotnosti mezi demografickými podskupinami obyvatel či o vlivu finanční gramotnosti na majetkovou nerovnost. - Poznámky.

Room to vroom

Automobily ve Spojených státech

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9371, p. 71

Pořídit si automobil je ve Spojených státech, kde řada obyvatel žije na předměstí měst, prakticky nezbytné. Článek s příspěvím různých studií poukazuje na to, že americká města jsou automobilovému provozu již desítky let přizpůsobená a že automobilová doprava zde funguje efektivně a dokáže zkracovat vzdálenosti více, než veřejná doprava v Evropě. V posledních letech sice dochází k útlumu zájmu mladé generace o řízení, zároveň se ale změnil pracovní návyky během pandemie, což by mohlo naopak hovořit spíše ve prospěch aut (častější práce na dálku a méně ucpané silnice, stěhování do ještě vzdálenějších lokalit). Zatím se zdá, že jsou automobily v životě Američanů hluboce ukotvené a že se tento trend spíše nezmění.

The world ahead 2024

Očekávané světové dění v roce 2024

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9372, sep. sect. (102 p.)

Rozsáhlá příloha v mnoha různých článcích analyzuje, jaké události lze očekávat ve světě v příštím roce, ať už z regionálního pohledu či z pohledu různých témat (např. podnikání, finance, technologie či kultura). Příspěvky týkající se Evropy mj. rozebírají válečný konflikt na Ukrajině, informují o politické situaci ve Francii v souvislosti s nadcházejícími olympijskými hrami v Paříži, či o rozcházející se ekonomické situaci mezi evropskými státy (v článku "Growing apart" na s. 25 je dvakrát okrajově zmíněna i ČR, a to kvůli negativním vyhlídkám automobilového průmyslu a v souvislosti s napjatým trhem práce a příchodem uprchlíků z Ukrajiny). Tematická sekce, která se věnuje financím, obsahuje mj. články o trzích práce, globální minimální dani, zadlužení chudých zemí či o digitálních měnách centrálních bank.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 47**

Zaměstnanecké akcie zlepší konkurenceschopnost - komentář (s. 8); Česko rozpočtovým premiantem, avšak bez ekonomického růstu: díry v rozpočtu pomohla zalepit vysoká inflace. Byznys se strachuje o budoucí prosperitu - téma čísla (s. 12-19); Stát chce ve velkém rozjet výstavbu formou PPP. Stavět chce silnice, železnice i byty (s. 26-31); Globální proměna námořního průmyslu se řídí i z Česka. Bude stát hodně peněz (s. 32-34); Dát firmu do likvidace je bolestné. Neudělat to může bolet taky: podnikatelé nechávají v obchodním rejstříku neaktivní společnosti. Soudy jich spoustu likvidují samy, jejich pracovníci je vyhledávají "ručně" (s. 46-47); Svoboda a demokracie ve světě - infografika a vývoj počtu (ne)svobodných zemí (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 48**

Evropa proti Americe - komentář k zaostávání evropské ekonomiky za USA (s. 6-7); Dějiny vzniku kapitalismu. 21. díl: velké obchodní společnosti (s. 8-9); Odmitání zvyšuje závislost. Česko ani Evropa se bez těžby neobejdou: útlum uhlí či rozjezd těžby lithia se mediálně řeší. Česko však potřebuje i další suroviny, bez nich by se ekonomika zhroutila - téma čísla (s. 12-18); Robotizaci v Česku brzdí lpění na lidské práci i nedůvěra v návratnost investic (s. 26-27); Internetové bankovníctví by mělo být zrušeno. Je nebezpečné - rozhovor s M. Ditzem z Partners Banky (s. 30-32); Emil Kolben: Edisonův asistent a elektrotechnik, který uměl podnikat - seriál České podnikání: zrod ČKD (s. 34-37); Tažení proti daňovým rájům dostává v Česku podobu dorovnávací daně: podle odhadů ministerstva financí přispěje uplatnění nového zákona do státních rozpočtu dvěma miliardami korun. Za cenu další byrokracie - připravovaný zákon o dorovnávací dani (s. 46-47); Plné zásobníky plynu - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 49**

České mzdy za 10 let vzrostly o 10 procent (s. 8); K vypuknutí války ve firmě stačí málo, třeba závistivá manželka majitele: dohody usnadňující podnikatelský rozchod se vyplatí uzavřít už při rozjezdu podnikání, pomoci může i mediátor - téma čísla (s. 10-15); K úspěšné transformaci Česko potřebuje zůstat atraktivní pro zahraniční investory (s. 22-24); Firmy neumí psát zprávy o udržitelnosti. Místo příběhů v nich musí uvádět data - rozhovor s O. Rybkou z PwC (s. 26-28); Stavbu dálnic i plynovodů urychlí nový úřad. Čeká ho těžký rozjezd - Dopravní a energetický stavební úřad (DESÚ) (s. 46-48); Je Česko jen montovna? Úplně ne, ale... - infografika o inovacích ve světě (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 50**

Dějiny vzniku kapitalismu. 22. díl: Agrární kapitalismus (s. 8-9); Stát nabídne lidem zajistit se na stáří podporou investic: důchody porostou, v poměru k platům ale začnou klesat. Financovat si stáří lidé mohou s pomocí státu, případně jako majitelé nemovitostí - téma čísla o dlouhodobém investičním produktu a dalších formách zajištění na stáří (s. 12-19); Česko zbohatne, ve světě však bude hrát čím dál okrajovější roli - seriál Česko versus Evropa (s. 32-35); Zemřel Charlie Munger. Muž, který pomohl zbohatnout Warrenu Buffetovi (s. 36-37); Akciová anketa: Trhy vyhlížejí pokles úrokových sazeb v USA (s. 38-39); Soláry míří do českých sadů a vinic. Vyrobí elektřinu a ochrání rostliny - agrovoltaické elektrárny (s. 40-41); Éra hmotných dokladů končí. Za hranicemi ale zatím budou potřeba (s. 46-47); Na čem visí Češi - infografika o sociálních sítích (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2023, č. 45**

Jaro AI začíná: dvacátá léta 21. století jsou dobou umělé inteligence. Dávno už nejde o zábavnou hru s vševědoucími chatboty. Do hry se zapojují aplikace, které změní světový byznys. Budeme u toho? - téma čísla (s. 12-21); Česku chybí startupová mentalita: AI je průmysl, ne magie, říká Tomáš Mikolov, světově uznávaný český specialista na jazykové modelování neuronových sítí (s. 24-28); Dohoda narazila na Beneše: konec sporů o majetek za 35 miliard se odkládá, lichtenštejnský návrh smíru vzbudil obavy z prolomení poválečných konfiskací (s. 34); Nejistý byznys se Svatou zemí - zahraniční obchod

s Izraelem a Palestinou (s. 36-39); Ekonomické důsledky války Izraele proti Hamásu: vývoj konfliktu bude mít dopady na globální ekonomiku, která je už beztak zasažena řadou otřesů - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-41); Sektor soukromého kapitálu: vyšší sazby přitlačují investory - ve spolupráci s Financial Times (s. 44-49); Jak chytrá a inovativní je Praha? - Smart Prague Index (s. 60).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 46

100 miliard do železnice: České dráhy se musejí omladit, proto budeme investovat do nových vlaků, říká šéf národního dopravce Michal Krapinec (s. 12-19); Na zelené vlně: chemické továrny bojují se špatnou pověstí přívlastkem ekologický, ale pořád se musejí snažit generovat především zisk (s. 20-23); Zájem o nájemní bydlení ještě poroste (s. 24-25); Dostat dluhy pod kontrolu je pro vlády jen prostředkem, nikoli cílem. Přílišné soustředění se na deficity může vést ke špatným rozhodnutím - ve spolupráci s Financial Times (s. 26-27); Bitcoin se chová jako technologická akcie - seriál Kované investice (s. 30); Znovu, či lépe? Po krachu FTX čeká kryptoměny těžká volba: v éře po soudním procesu se Samem Bankman-Friedem si kryptosvět musí vybrat, zda vstoupí do mainstreamových financí, nebo se stáhne na okraj společnosti - ve spolupráci s Financial Times (s. 32-37); (R)evoluce nemovitostních fondů (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 47

EU plánuje, jak získat konkurenční výhodu: Brusel hodlá vypracovat novou strategii. Bojí se totiž, že bude za USA a Čínou ještě více zaostávat - ve spolupráci s Financial Times (s. 12-18); Nemocná manželka Německa: skutečným nemocným mužem Evropy je Česko, napsal německý deník Die Welt a spustil tím lavinu obžalob a obhajob. Je na tom dnešní Česko ekonomicky opravdu tak špatně? (s. 20-22); Francie se vytrácí ze světa: nezmění-li francouzští politici legislativu ohledně elektřiny, jejich země se do světové politiky nevrátí (s. 24-25); (Ne)odcházení Sama Altmana: scénář vyhazovu šéfa OpenAI a následné dějové zvraty ukončené jeho návratem by možná nedokázal vymyslet ani ChatGPT (s. 34); Důvody pro uvolnění jsou čím dál jasnější: s klesající inflací se nyní centrální banky ocitají v nejobtížnější fázi tvorby politiky - ve spolupráci s Financial Times (s. 38-39); Příští rok můžeme čekat regulaci umělé inteligence (s. 40-41); Vláda ustupuje a mírní "lex ČEZ" - seriál Kované investice (s. 42); Energie musí být dražší, aby byla čistější a levnější (s. 60).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 48

Přejet v klidu republiku: bez funkční sítě dálnic a železnic Česko ekonomicky neoživíme, říká ministr dopravy Martin Kupka (s. 12-20); Farmy ano, půda ne: investoři kupují menší farmy a trh se zemědělskými podniky zažívá boom. Investice do zemědělské půdy naopak stagnují - téma čísla o zemědělství v ČR (s. 22-31); Zdravotnický digiskanzen (s. 34-35); Hrozí nám fiskální krize: veřejný dluh bohatých zemí dosahuje vysokých úrovní - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-37); Končí globální ekonomická vesnice? Vyspělé státy mohutně subvencují vybraná průmyslová odvětví, což může vést k poklesu světového hrubého domácího produktu (s. 38-41); Orná půda v Česku zdražuje. Lze na tom vydělat - seriál Kované investice (s. 44); OpenAI a rozpolcené srdce Silicon Valley: technologický průmysl se rozchází v názoru, jak nejlépe rozvíjet umělou inteligenci a zda lze dosáhnout rovnováhy mezi bezpečností a honbou za ziskem - ve spolupráci s Financial Times (s. 46-51); Evropská taxonomie: odvětvové rozdíly a příležitosti ke zlepšení (příl. s. III); Krach Sberbank: konec dobrý, všechno dobré? (s. 68).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 216 (8.11.2023)

Za petky a plechovky čtyři koruny. Povinné zálohování těchto obalů může přijít už v roce 2025 (s. 3); Penzijní spoření se má zhodnocovat, ne „parkovat“ ve fondech bez rizika: Vladimír Bezděk stál u všech důchodových změn za posledních 20 let – buď jako vládní expert, nebo jako šéf penzijního fondu. Reformy, které teď dělá vláda Petra Fialy, považuje za odvážné – rozhovor (s. 6-7); Prodeje elektrických a spalovacích aut by se v EU mohly vyrovnat v roce 2028. V Česku výrazně později (s. 11); Mobilem či hodinkami se bude platit více než polovina všech karetních transakcí (příl. s. 6); Banky čekají horší časy. Příští rok se budou vyrovnávat s poklesem sazeb, růstem nákladů a stagnující ekonomikou (příl. s. 7).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 218 (10.11.2023)**

Elektrina pro průmysl zlevní. Ale méně, než podniky čekají, říká šéf ČEZ Beneš (s. 1-2) a související rozhovor o cenách energie a energetické politice na s. 8-9; Miliardy EU na obranu si dělí Západ. Státy na východě by si ale měly také „líznout“, říká člen vedení NATO – mezinárodní vztahy (s. 10); Vysoké příjmy daníme regresivně. A od příštího roku dokonce ještě víc – komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 220 (14.11.2023)**

Starostové se spojují s hejtmany, chtějí, ať vláda plní své sliby – dopady konsolidačního balíčku (s. 2); Gazprom se kvůli klesajícímu exportu plynu do Evropy blíží k finanční propasti (s. 8); Válečný rozpočet. Půlka výdajů Ukrajiny půjde na obranu – válka na Ukrajině (s. 10); Kde jsou mimořádné zisky bank? Stanjura hodil ručník do ringu – komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 221 (15.11.2023)**

Kdo se jen neveze, dostane bonus. Stát chystá změnu dávek – sociální dávky (s. 1); Chceš poslat peníze? Dej mi číslo. Banky spustily novinku – platba na kontakt (s. 2); Poslanci schválily novelu o filmových pobídkách (s. 2); Volíš hyperinflaci, nebo chaos? Argentina vybere prezidenta z bizarních kandidátů (s. 7); Banky by lidem mohly vrátit peníze ukradené podvodníky – kyberpodvody a směrnice PSD 3 (s. 12); Nejhorší vývoj HDP a přitom nejnižší nezaměstnanost – komentář (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 225 (22.11.2023)**

Prodej aut pro šefy prudce roste. Firmy chtějí nákup stihnout před změnou daní (s. 1-2); V Česku se spustí dotace na firemní nákupy elektroaut (s. 2); Finanční správě se nedaří dodanit údajné dary pro Nečasovou (s. 3); Zavedení eura by v Česku zlevnilo výstavbu dálnic i železnic - rozhovor s expertem na PPP projekty J. Brázdou z PwC (s. 8-9); Němci šlapou na brzdu. Soudní rozhodnutí zmrazilo rozpočet, chybí stovky miliard eur (s. 10); Čína tahá developery z problémů. Strádajícímu sektoru uvolní bilionovou pomoc, akcie firem rostou (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 228 (27.11.2023)**

Přelomová změna. S novým zákonem soláry v Česku zlevní - pozměňovací návrh k novele energetického zákona (s. 1); Moody's zlepšila výhled České republiky (s. 2); Dotace na elektroauta dostanou také živnostníci. Kolik, kdy a jak stát přispěje? (s. 3); Tusk se chystá na rychlé a tvrdé převzetí vlády. Ohrožen je i guvernér národní banky - Polsko (s. 11); Vstoupit do mechanismu směnných kurzů bez data přijetí eura? Nevýhodný nesmysl - komentář (s. 14); Proč některé výdaje státního rozpočtu vzrostly tak raketově? - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 230 (29.11.2023)**

Nové byty zlevňují už teď. Developeri se bojí, aby kupci nečekali na nižší DPH: od ledna se snižuje DPH na většinu nových bytů (s. 1); Evropa chce kvůli USA udělat radikální krok k vlastní obraně (s. 2); Nemocné Německo: zpackaná energetika, firmy na útěku a teď i rozpočtový chaos (s. 8); Na Čínu zapomeňte. Vyšší výnosy má Brazílie i Mexiko - akciové trhy (s. 11); Váha argumentů proti přijetí eura se začíná velmi snižovat - komentář (s. 12); České zdravotnictví v datech: jde do něj relativně dost peněz a lidé mu věří (příl. s. 8).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 232 (1.12.2023)**

Domácnosti si za elektřinu příští rok připlatí tisíce korun (s. 2); Pijáci stojí miliardy ročně, stát vybere na daních jen zlomek (s. 6); Rusové začínají vítězit, Ukrajincům dochází dech. Jak reálný je zvrat a co pro něj Západ musí udělat? (s. 7) a související rozhovor na s. 8-9; ČNB opět rozvázala bankám ruce, hypotéky budou dostupnější - zrušení ukazatele DTI (s. 11); Opravdu by nám tak moc uškodilo nastoupit na cestu směrem k přijetí eura? - komentář O. Dědka (s. 15); Historický spor bez dobra a zla? - soudní spory o majetek s Lichtenštejnem (s. 17-19).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 233 (4.12.2023)

Dohady o minimální mzdě neskončí. "Poloautomat" zaměstnavatele zklamal: ani navázání minimální mzdy na tu průměrnou neznamena konec debat, o kolik přesně by její hodnota měla růst (s. 1); Vlády slíbily do roku 2030 ztrojnásobit obnovitelné zdroje - klimatická konference COP28 (s. 2); Sociálka jako vymahač dluhů. Nová pravidla pro dohodáře mohou zvednout počet lidí v exekuci (s. 3); Jak snížit šedou ekonomiku v Česku? Pomůže osvěta a digitalizace plateb (s. 13); Místo reformy zdravotnictví Fialova vláda kličkuje a ohýbá pravidla - komentář (s. 14).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	40
Ekonomické vědy. Ekonomie	40
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	40
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	41
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	42
Podnik a podnikání	42
Právo.....	42
Veřejné finance. Rozpočet.....	44
Účetnictví	44
Životní prostředí	44

Daně

30145VIII

Jana Dlabačová, Vladimír Zdražil

Zaměstnanecké benefity. Osвобоzení vývozu zboží od DPH a prokázání výstupu zboží do třetí země
Praha : Svaz účetních České republiky, 2023, 64 stran

První příspěvek přináší přehled zaměstnaneckých benefitů v souvislosti s očekávanou novelizací s účinností od 1.1.2024. Jsou v něm popsány zaměstnanecké benefity z pohledu zaměstnavatele nebo zaměstnance včetně navrhovaných změn v rámci tzv. ozdravného balíčku a jsou popsána základní pravidla daňového řešení při jejich poskytování v podmínkách roku 2023 a případně v roce 2024. Druhý příspěvek objasňuje postupy v celním řízení při vývozu zboží v situaci, kdy chybí rozhodnutí celního úřadu o výstupu zboží, a jaké náhradní důkazní prostředky může vývozce získat za účelem udržení osvobození od DPH dle § 66 zák. č. 235/2004 Sb., o DPH, v platném znění. Následuje pravidelný blok stanovisek k dotazům z praxe: majetek pořízený na finanční leasing, režim přenesení daňové povinnosti - opravný daňový doklad, výpočet náhrady platu, faktura přijatá u českého dodavatele v EUR, uplatňování DPH aj. Transpoziční novela - informace o schválení novely zákoníku práce a přehled nejdůležitějších změn s platností k 1.10.2023 a od 1.1.2024. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-040-5 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

30238

John Cochrane

The fiscal theory of the price level**Fiskální teorie cenové hladiny**

Princeton and Oxford : Princeton University Press, 2023, xxvi, 558 stran : grafy, vzorce

Odkud se bere inflace a deflace? Fiskální teorie cenové hladiny nabízí jednoduchou odpověď: ceny se přizpůsobují tak, aby se reálná hodnota státního dluhu rovnala současné hodnotě daní snížené o výdaje. Inflace propuká, když lidé neočekávají, že vláda své dluhy plně splatí. Fiskální teorie se dobře hodí pro dnešní ekonomiku: finanční inovace oslabují poptávku po penězích a centrální banky nekontrolují peněžní zásobu ani agresivně nemění úrokové sazby, což zneplatňuje klasické teorie, zatímco velké dluhy a deficity ohrožují inflaci a omezují měnovou politiku. Kniha představuje komplexní popis této důležité teorie od jednoho z jejích předních tvůrců a zastánců. Cochrane usiluje o to, aby fiskální teorie byla užitečná jako koncepční rámec a modelovací nástroj a pro analýzu historie a politiky. Spojuje fiskální teorii se standardními modely, v nichž centrální banky stanovují úrokové sazby, a podává tak nový popis měnové politiky. Teorii zobecňuje tak, aby vysvětlovala data a umožňovala realistické předpovědi. Cochrane nabízí rozsáhlé přehodnocení měnových doktrín a institucí očima fiskální teorie a analyzuje éru nulových úrokových sazeb a postpandemické inflace. - ISBN: 9780691242248 (vázáno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

E-9650

prepared by Jacques de Larosière and Didier Cahen with the support of Elias Krief

EUROFI monetary scoreboard. September 2023**Měnová tabulka EUROFI**

[Paris] : EUROFI, September 2023, 73 stran : tabulky, grafy

Aktuální informace o měnových politikách v zemích EU a OECD a jejich možných dopadech na ekonomiku a finanční sektor. Z obsahu: Trvale velmi akomodativní měnová politika v zemích OECD v posledních dvou desetiletích; Významné dopady z hlediska zadluženosti a nerovnosti v bohatství; Negativní důsledky pro ekonomickou a finanční stabilitu; Návrat inflace: současný stav a budoucí výzvy; Většina centrálních bank je stále pozadu navzdory zvýšení nominálních úrokových sazeb; Kvantitativní zpříšňování: výzvy a další postup. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://www.eurofi.net/wp-content/uploads/2023/09/eurofi-monetary-scoreboard_-september-2023.pdf

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30236

Vito Tanzi

Fragile futures : the uncertain economics of disasters, pandemics, and climate change**Křehká budoucnost : nejistá ekonomika katastrof, pandemií a změny klimatu**

Cambridge : Cambridge University Press, 2022, vi, 239 stran

Kniha se vrací k rozlišení, které v roce 1921 zavedli ekonomové Frank Knight a John Maynard Keynes: na statisticky předvídatelné budoucí události ("rizika") a statisticky nepředvídatelné, nejisté události ("nejistoty"). Vlády obecně nejisté události ignorovaly a považovaly jevy, jako jsou pandemie, přírodní katastrofy a klimatické změny, za nekontrolovatelné Boží činy. V důsledku toho se na budoucí katastrofy nepřipravovaly, nebo jen málo. Naše moderní společnost je propojenější a globalizovanější než kdykoli předtím. Řešení nejistých budoucích událostí vyžaduje silnější a globálnější koordinovanou reakci vlád. Tato kniha navrhuje větší a globálnější roli vlády při řešení těchto katastrof a udržování nízké ekonomické nerovnosti. Podle autora jsou k dosažení alespoň zdánlivého budoucího pokroku lidstva nezbytné zásadní institucionální změny, jako je regulace soukromého sektoru pro společné dobro a řešení zvláštních škod, rizik a krizí, zejména těch, které se týkají změny klimatu a pandemií. - ISBN: 978-1-009-10012-0 (vázáno)

30265

Tomáš Vlček, Martin Jirušek

Na vlnách změny : česká energetika a geopolitický zlom

Brno : BOOKS & PIPES, 2023, 158 stran : ilustrace

Fundovaný pohled na realitu české energetiky v čase historického zlomu v 21. století. Autoři popisují klíčové změny a trendy v energetice, které v současnosti ovlivňují Česko a budou formovat jeho budoucnost ve středoevropském prostoru a v EU. Základní tezí publikace je multidisciplinarita energetické bezpečnosti a její prolínání mnoha státními politikami. Nejen v Evropě nyní dochází k zásadním změnám ve vztazích mezi státy a v dodavatelsko-odběratelských řetězcích stejně jako v oblasti klimatických politik. Kniha se ve svých prvních dvou částech zabývá světovými a evropskými událostmi posledních let a jejich vlivem na evropskou energetickou politiku. Ve třetí části se soustředí na změny v Česku, a to nejen v oblasti české zahraniční politiky vůči Rusku a východnímu prostoru, ale především v oblasti energetické bezpečnosti země. Reflektována je také rovina evropské integrace. Nejvíce ovlivněnými sektory jsou elektroenergetika, uhelná a jaderná energetika stejně jako zásobování komoditami, palivy a s tím související infrastruktura. - První vydání - ISBN: 978-80-7485-272-5

30235

International Monetary Fund

World economic outlook.April 2023.,A rocky recovery**Světový hospodářský výhled. Duben 2023., Obtížné zotavení**

Washington : International Monetary Fund, 2023, xvii, 184 stran : tabulky, grafy, vzorce

Hospodářské předpovědi a analýzy problémů hospodářské politiky členských zemí MMF, globální ekonomiky a rozvoje mezinárodních finančních trhů v letech 2023-2024 (z dubna 2023). K přirozené úrokové míře: hnační silám a provádění politiky, způsobům řešení prudce rostoucího veřejného dluhu, geoeconomické fragmentaci a přímým zahraničním investicím. Statistická příloha shrnuje historická data a odhady pro roky 2023-2024 i střednědobé scénáře na období 2023-2028. - Poznámky -- Přílohy. - ISBN: 979-8-40022-411-9 (brožováno)

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

30234

International Monetary Fund

Global financial stability report : safeguarding financial stability amid high inflation and geopolitical risks. April 2023**Zpráva o globální finanční stabilitě : ochrana finanční stability v podmínkách vysoké inflace a geopolitických rizik. Duben 2023**

Washington : International Monetary Fund, 2023, xix, 101 stran : tabulky, grafy, rámečky

Publikace vydávaná 2x ročně Mezinárodním měnovým fondem. Hodnotí hlavní rizika, kterým čelí globální finanční trhy, za účelem rozpoznání systémové zranitelnosti. Tato zpráva se zabývá finančním systémem zkoušeným vyšší inflací a úrokovými sazbami, nebankovními finančními zprostředkovateli, zranitelností v prostředí přísnějších finančních podmínek, geopolitikou a finanční fragmentací a jejími důsledky pro makrofinanční stabilitu. - Poznámky. - ISBN: 979-8-40023-324-1 (brožováno)

Podnik a podnikání

30263

Květa Olšanová

Specifika marketingu luxusních značek

Praha : Grada, 2023, 163 stran : ilustrace

Základní přehled o světě luxusních značek, způsobu a specifikách jejich řízení a výzvách, které stejně jako jiná odvětví svět luxusu čekají. V první části publikace jsou představeny charakteristiky jednotlivých skupin luxusních značek i konkrétní značky včetně jejich historie. Další kapitoly přibližují aspekty současného luxusu. Poslední část se věnuje současným výzvám, které luxusní značky postupně implementují do svého řízení (nové generace spotřebitelů, distribuce, společenská odpovědnost a udržitelnost v luxusním sektoru, image země původu, online komunikace, nové technologie). V knize jsou použity odkazy na poznatky světově uznávaných autorů i výsledky vlastních výzkumů a případové studie značek. - První vydání - ISBN: 978-80-271-3921-7

Právo

30261

Milan Kindl, Aleš Rozehnal a kolektiv

Občanské právo : souhrnný výklad

Praha : Čeněk, 2023, 633 stran

Publikace předkládá kompletní a komplexní výklad o občanském právu, nejen historicky známých institutů, ale i institutů nových, se kterými se právní praxe teprve snaží vypořádat. Vzhledem k tomu, že se občanské právo inspirovalo i staršími kodexy, vychází publikace i ze starší judikatury, která je stále použitelná (předválečná i z předminulého století). Obsahuje tyto části: Obecná část; Věcná práva; Závazkové právo; Závazkové právo smluvní - obecná a zvláštní část; Závazkové právo deliktů; Dědické právo; Rodinné právo. Cílem publikace je nejen ucelený výklad tohoto právního odvětví, ale i poskytnutí návodů pro právní praxi, jak jeho jednotlivé instituty používat. - ISBN: 978-80-7380-930-0 (brožováno)

30266

sestavila katedra občanského práva PF UK

Občanské právo : povinné předpisy ke studiu předepsané katedrou občanského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy : právní stav ke dni 1.10.2023

Praha : Leges, 2023, 638 stran

Znění právních předpisů ke studiu všech povinných předmětů vyučovaných katedrou občanského práva PF UK. Znění zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele; zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon); zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon); zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních;

zák. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů; zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon); zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů; zák. č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci); nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěrenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích. - Vydání první - Pro Právnickou fakultu UK vydalo nakladatelství Leges. - ISBN: 978-80-7502-686-6 (brožováno)

30267

sestavila katedra obchodního práva PF UK

Obchodní právo : povinné předpisy ke studiu předepsané katedrou obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy : právní stav ke dni 1.10.2023

Praha : Leges, 2023, 512 stran

Znění právních předpisů, jež pokrývají oblasti, které je potřebné ovládnout k úspěšnému absolvování povinných předmětů vyučovaných katedrou obchodního práva PF UK. Publikace obsahuje následující předpisy: zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích); zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů; zák. č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev; zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon); zák. č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový. - Vydání první - Pro Právnickou fakultu UK vydalo nakladatelství Leges. - ISBN: 978-80-7502-688-0 (brožováno)

30260

Zdeněk Dufek a kolektiv

Rukověť znalce v oblasti oceňování majetku

Plzeň : Čeněk, 2023, 318 stran : tabulky

Praktická příručka pro osoby, které se zabývají činností znalce či odhadce v oboru ekonomika, odvětví oceňování obchodních závodů, nemovitostí a věcí movitých nebo se na její výkon připravují. Na jednotlivých institutech jsou rozebrány praktické situace, se kterými se znalec může při své činnosti setkat. Jsou například rozebrány otázky mlčenlivosti, osobního výkonu činnosti, ohraničení odvětví a specializací, přestupků, podmínek pro činnost znalecké kanceláře, formálních náležitostí posudků, definice tržní hodnoty či ceny obvyklé a další oblasti. V kapitolách jsou uvedeny i příslušné vzory podání na soudy, smlouvy s objednatelům posudku či doporučené formulace do textů posudků. - ISBN: 978-80-7380-920-1 (brožováno)

30262

Jakub Tomšej

Zákoník práce s výkladem : včetně novel pro roky 2023 a 2024

Praha : Grada, 2023, 107 stran

Aktuální znění zákoníku práce k 1.10.2023, včetně naznačení změn, které nabývají účinnosti k 1.1.2024. Stručný výklad příslušných ustanovení, ve kterém je zohledněna novela zákoníku práce s účinností od října 2023 a zčásti od 1.1.2024. Úvod obsahuje popis stavu pracovněprávní legislativy po novele a vybraných výkladových problémů zákoníku práce. - Devatenácté vydání - ISBN: 978-80-271-3984-2 (brožováno)

30258

Kristýna Solomonová, Lukáš Balada, Tatiana Kunštátová, František Dickelt

Živnostenský zákon : komentář

v Praze : C.H. Beck, 2023, xxvi, 618 stran

Komentované znění zák. č. 455/1991 Sb., zákona o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších zákonů (naposledy č. 416/2022 Sb.). V předmluvě k druhému vydání jsou vypsány dílčí novelizace zahrnuté v tomto komentáři, které jsou v dalších částech publikace i komentovány. Úvodní historická část mapuje formování a vývoj živnostenské politiky na území českých zemí od poloviny 19. století do současnosti. - Vydání druhé - Obsahuje přílohy. - ISBN: 978-80-7400-929-7 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30140/1556

Insolvence : redakční uzávěrka 2.10.2023

30140/1553

Státní služba : redakční uzávěrka 1.10.2023

30140/1552

Zákoník práce : redakční uzávěrka 1.10.2023

Veřejné finance. Rozpočet

30237

Joaquim Miranda Sarmento

Public finance and national accounts in the European context**Veřejné finance a národní účty v evropském kontextu**

Cham : Springer, 2018, xvii, 217 s. : tabulky, grafy, rámečky

Kniha je základním průvodcem po veřejných financích a národních účtech v kontextu Evropské unie. Od vzniku eurozóny je fiskální politika ústředním tématem ekonomických (ale i politických/mediálních) diskusí v EU. Od Paktu stability a růstu (1997) až po novější Fiskální smlouvu EU a eurozóny se na státy vztahují různá fiskální pravidla. Význam těchto pravidel a následných postupů, které musí každý stát eurozóny dodržovat, je nezpochybnitelný. Kniha poskytuje čtenáři přehled o složitých pravidlech EU týkajících se fiskální politiky a příslušné právní texty rozvádí do jednoduchého a přístupného jazyka. - Poznámky. - ISBN: 978-3-030-05173-0 (vázáno)

Účetnictví

30259

Hana Březinová

ESG a účetní souvislosti

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xvi, 269 stran : ilustrace, tabulky

Ucelený průvodce v účetním výkaznictví v oblasti Environmental, Social, Governance (dále jen ESG). Obsah publikace je rozdělen do dvaceti kapitol, ve kterých jsou systematicky rozčleněné informace k účetním závěrkám/konsolidovaným účetním závěrkám v oblasti ESG. Kapitoly obsahují návrhy přístupů ke zprávám s nefinančními, ale i finančními informacemi, v nichž se podniky budou zpovídat, jak, proč, z čeho, pro koho a s jakým zanecháním uhlíkové stopy vyrábějí svoje produkty, využívají produkty předchozích tvůrců a také dokážou po sobě ekologicky uklidit. Obsahem jednotlivých kapitol je: vymezení ESG a legislativní rámec, vymezení firem v oblasti ESG, hlavní zásady, plány a strategie, struktura informací, metody získávání a zpracování dat, návrhy tabulek a výkazů, propojení mezi finančními a nefinančními výkazy, podávání zpráv o udržitelnosti, auditů ESG a zveřejňování informací. Kniha představuje odbornou metodickou pomůcku, podle čeho a jak zprávu sestavit, ale také názorně přibližuje přerod dat na informace, uvádí přehledné tabulky a grafy. Nechybí ani harmonogramy zavádění postupů jednotlivými skupinami podniků, harmonogramy emitování standardů a názory na to, jak čelit některým praktickým problémům. - Vydání první - Slovníček ESG. - ISBN: 978-80-7676-723-2 (brožováno)

Životní prostředí

30264

Naomi Kleinová ; přeložil Petr Ondráček

Tím se všechno mění : kapitalismus versus klima

Brno : Host, 2023, 702 stran

Ve třech částech nazvaných "Špatné načasování", "Magické myšlení" a "Začít tak i tak" se autorka (kanadská novinářka) vyjadřuje k problematice klimatické změny, která se stala jedním z hlavních témat současnosti. Ke zvyšování emisí skleníkových plynů a jejich dnes už velmi reálným následkům

však podle autorky nelze přistupovat jako ke všemu ostatnímu, jako k problému, který lze odstranit pomocí technologií nebo úprav legislativy — tedy jako k problému, jenž má systémové řešení. Primární příčinou klimatické krize není zvyšování emisí skleníkových plynů. Je to kapitalismus. Pokud se má zachránit planeta, bude třeba radikálně proměnit celou globální ekonomiku. N. Kleinová svými rozsáhlými rešeršemi, výzkumem a reportážemi dokazuje, že není jiné cesty. Kromě záchrany klimatu se (podle autorky) s proměnou kapitalismu naskytne šance také na spravedlivější a spokojenější společnost. - První vydání - This Changes Everything (název originálu). - ISBN: 978-80-275-1150-1

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>